

3. Ekonomický vývoj

V hodnoceném období byl vývoj ekonomiky výrazně ovlivněn vnějšími okolnostmi.

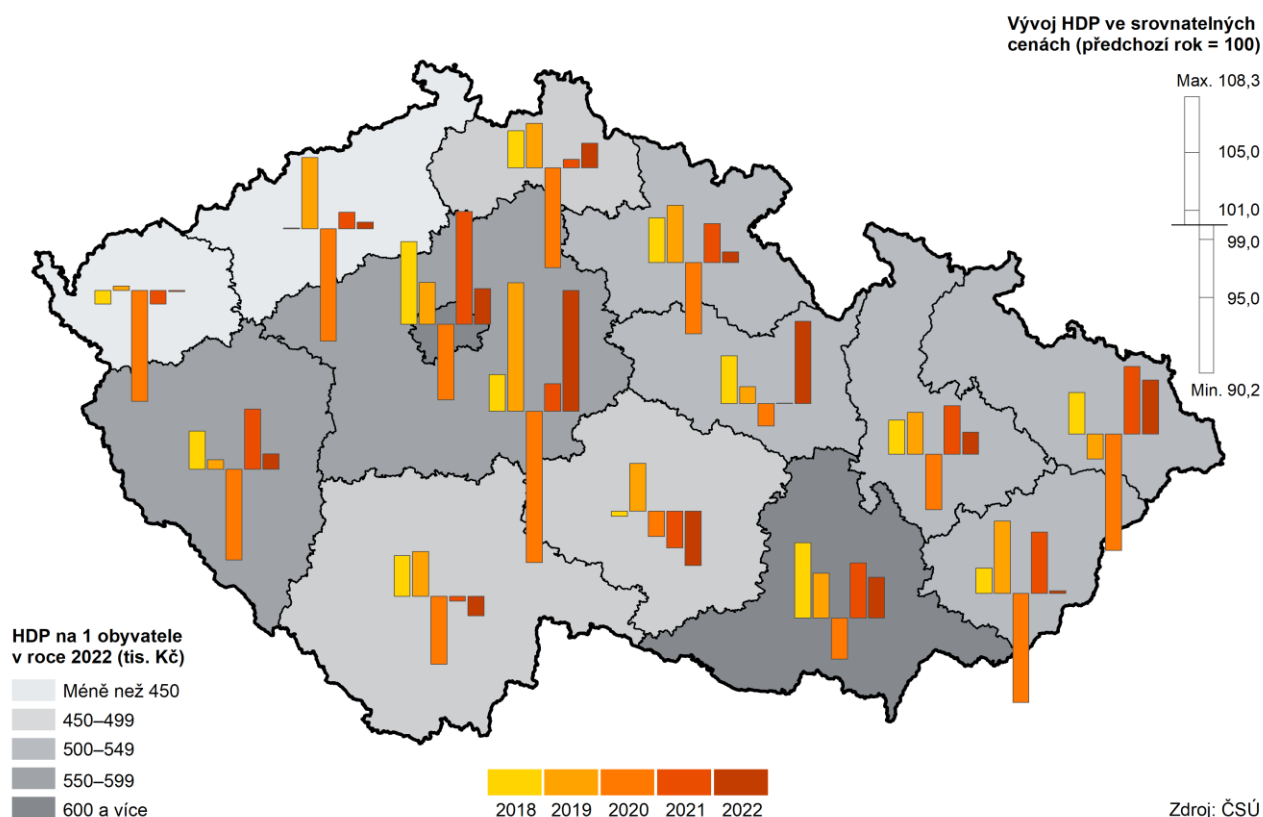
Také v hodnocení ekonomického vývoje v posledních letech se projevila negativní vliv pandemie koronaviru v roce 2020 a její doznívání v následujících letech. Navíc od roku 2022 ovlivňovala ekonomiku také válka na Ukrajině.

Makroekonomický rámec

Po poklesu v roce 2020 došlo v letech 2021 a 2022 k meziročnímu zvýšení HDP.

Ekonomický vývoj Olomouckého kraje sledovaný pomocí vývoje hrubého domácího produktu (HDP) ve srovnatelných cenách zaznamenal podobný progres jako v celé České republice. V roce 2020 došlo z důvodu pandemické krize k poklesu jeho předchozího růstu o 3,6 % (oproti roku 2019). Další roky už zase docházelo k meziročnímu nárůstu HDP v kraji a jeho hodnota v roce 2022 už překonala úroveň roku 2019 (podle zvýšení HDP oproti základu v roce 2000).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2018 až 2022

Na celkové republikové hodnotě HDP se Olomoucký kraj podílel v posledních třech letech 4,7 %.

Objem regionálního hrubého domácího produktu činil v roce 2022 v Olomouckém kraji podle databáze regionálních účtů 317 890 mil. Kč (v běžných cenách). Oproti roku 2021 došlo ke zvýšení HDP kraje o 1,4 % (ve srovnatelných cenách). Tempo růstu bylo nižší než na republikové úrovni (růst o 2,4 %).

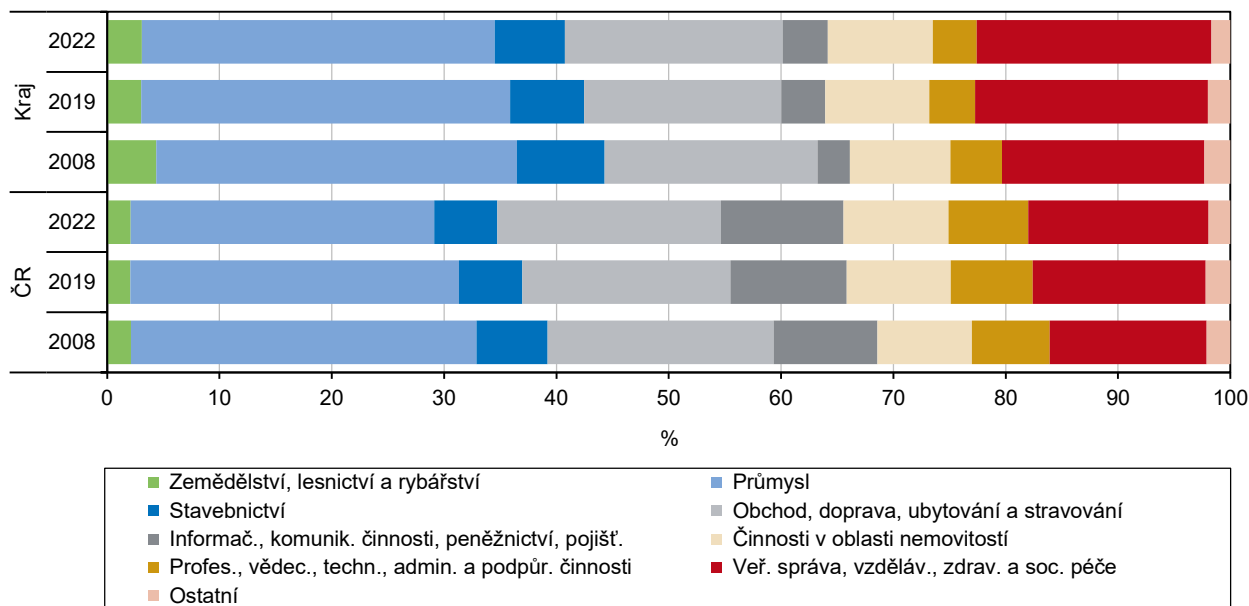
V přepočtu hodnoty HDP na počet obyvatel kraje bylo v roce 2022 dosaženo částky 503,7 tis. Kč na 1 obyvatele. V mezikrajském srovnání se Olomoucký kraj posunul o jednu pozici výše na 8. nejvyšší hodnotu. V porovnání s republikovým průměrem byla vypočtená částka za kraj nižší o 131,3 tis. Kč/obyv. a dosáhla na 79,3 % hodnoty za Českou republiku. S využitím přepočtu HDP na obyvatele ve standardu kupní síly (PPS) 27 členských států Evropské Unie (EU 27) údaj za Olomoucký kraj představoval 71,7 % průměru EU 27. Průměrnou hodnotu

tohoto ukazatele kromě hl. m. Prahy (207,0 %) nepřekročil žádný z krajů. Hodnota za Českou republiku se v roce 2022 nacházela na úrovni 90,4 % průměru EU 27.

Každoroční nárůst vykazoval ukazatel podílu HDP na 1 zaměstnaného (s místem pracoviště v kraji vč. sebezaměstnaných), který můžeme chápat jako ukazatel výkonnosti (produktivity) regionu. I v roce 2022 vykázal meziroční zvýšení na hodnotu 1 066,8 tis. Kč na 1 zaměstnaného v kraji. Tato hodnota byla v mezikrajském srovnání 8. nejvyšší a představovala 85,5 % z průměrné hodnoty za Českou republiku (1 248,1 tis. Kč na 1 zaměstnaného).

Graf 3. 1 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Oproti výsledkům za ČR se v Olomouckém kraji na HPH více podílí primární a sekundární sektor než terciální zastupující odvětví služeb.

Hrubá přidaná hodnota (HPH), která představuje nově vytvořenou hodnotu, tj. rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou jednotlivých odvětví regionu, vyjádřená v běžných cenách, nezaznamenala v posledních letech v Olomouckém kraji meziroční snížení objemu. V roce 2022 dosáhla úrovně 288,3 mld. Kč. Na hodnotě HPH kraje se v roce 2022 primární sektor, tj. zemědělství, lesnictví a rybnictví, podílel 3,1 %. Sekundární sektor, představovaný průmyslovými odvětvími a stavebnictvím, zaujímal 37,7 %. Terciální sektor, zahrnující obchod, služby, dopravu, veřejnou správu atd., se na celkovém objemu HPH za Olomoucký kraj podílel 59,2 %. Ve srovnání s rokem 2019 nejvíce posílil příspěvek na HPH kraje odvětví jako obchod, doprava, ubytování a stravování, jejichž podíl na HPH se zvýšil především na úkor průmyslových odvětví a stavebnictví.

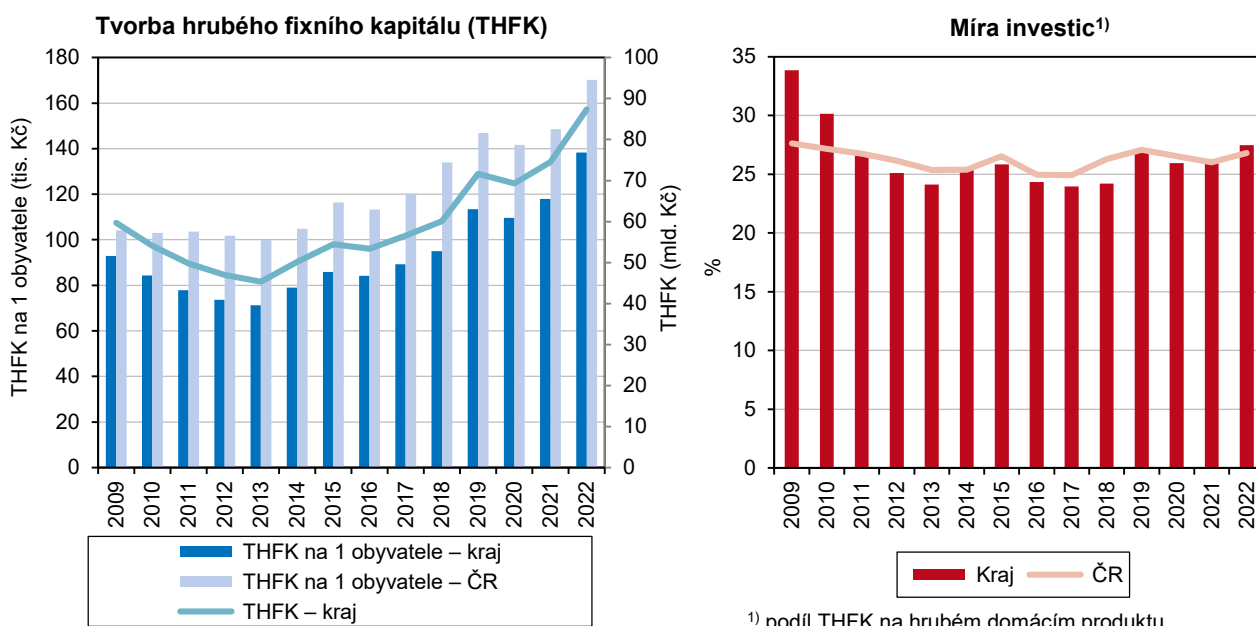
Také tvorba hrubého fixního kapitálu v kraji zaznamenala po poklesu v roce 2020 opětovný nárůst.

Investiční aktivita v kraji (např. nové investice, rekonstrukce, modernizace, nákupy) vyjádřená prostřednictvím tvorby hrubého fixního kapitálu (THFK), zaznamenala v roce 2022 meziroční nárůst na 87,3 mld. Kč. Na celkové tvorbě fixního kapitálu České republiky se Olomoucký kraj podílel 4,8 %. V přepočtu na 1 obyvatele kraje (138,3 tis. Kč/obyv.) dosahoval 81,3 % republikového průměru. I přesto se jednalo o 4. nejvyšší hodnotu v porovnání s ostatními kraji. Míra investic, tj. podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu, se také meziročně zvýšila na 27,5 %, což byl 5. nejlepší výsledek v mezikrajském srovnání.

Graf 3. 2 Tvorba hrubého fixního kapitálu a míra investic v Olomouckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

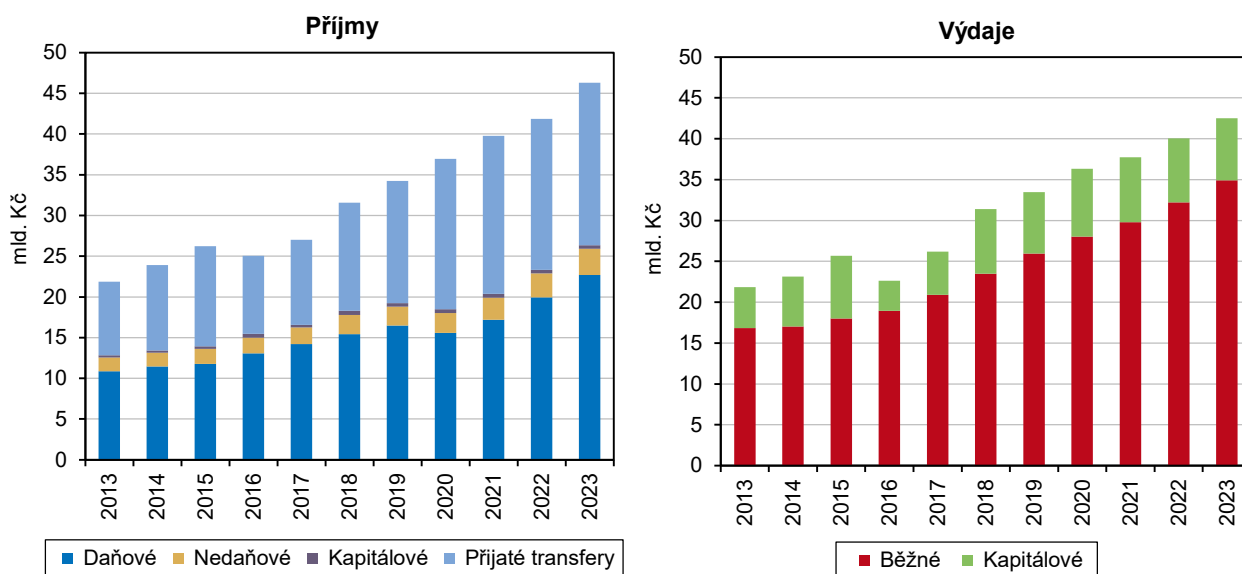
Místní rozpočty

V posledních sledovaných letech byly zaznamenány vyšší příjmy místních rozpočtů než kolik činily jejich výdaje.

Příjmy a výdaje územních rozpočtů, tj. rozpočtů kraje, obcí a dobrovolných svazků obcí z Olomouckého kraje, od roku 2016 nepřetržitě rostly. Podle dat Ministerstva financí ČR dosáhly v roce 2023 příjmy uvedených subjektů hodnoty 46,3 mld. Kč a výdaje 42,5 mld. Kč s kladným saldem ve výši 3,8 mld. Kč.

Graf 3. 3 Příjmy a výdaje místních rozpočtů v Olomouckém kraji (po konsolidaci)

Zdroj: Ministerstvo financí

Navýšení příjmů o více než desetinu v roce 2023 oproti výsledkům v roce 2022 bylo dosaženo především navýšením daňových příjmů, které se na celkových příjmech podílely 49,0 %. Zatímco v letech 2020 došlo vlivem pandemie koronaviru k poklesu daňových příjmů, jejich podíl na celku tvořil 42,1 %. Navýšení příjmů v tomto roce i v následujícím zajišťovaly přijaté investiční transfery ze státních fondů a neinvestiční

transfery z všeobecné pokladní správy státního rozpočtu, které tvořily polovinu z příjmů. V roce 2022 už jejich výše poklesla a v současnosti zaujímaly 43,1 % příjmů místních rozpočtů.

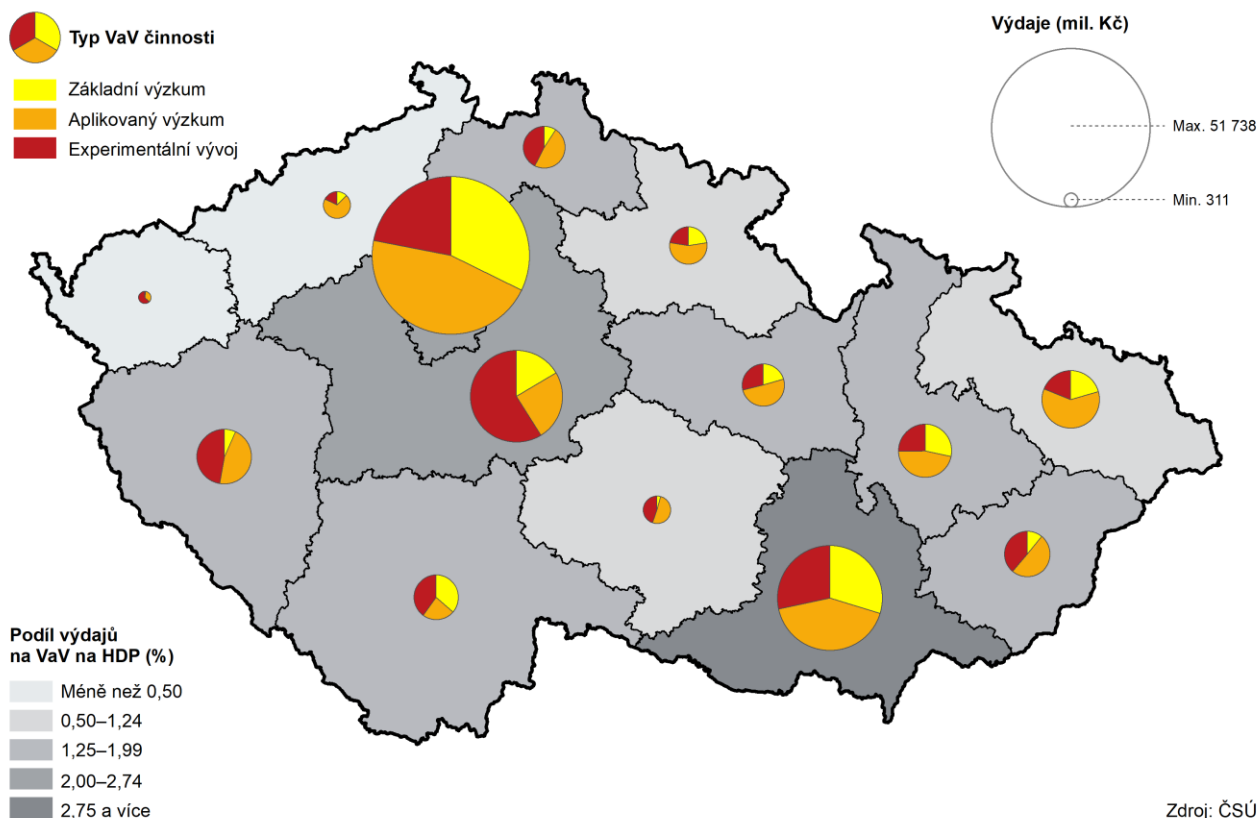
Také výdaje rostly, i když pomalejším tempem, v roce 2023 se zvýšily ve srovnání s předchozím rokem o 6,2 %. V posledních letech došlo ke zvyšování běžných výdajů na úkor kapitálových, které v roce 2023 tvořily jen 17,9 % z celkových výdajů. Podle odvětvového třídění nejvíce výdajů směřovalo v roce 2023 do vzdělávání (37,5 %), do všeobecné veřejné správy (15,2 %) a do dopravy (14,5 %) anebo na sociální věci (7,3 % z výdajů).

Věda, IT

Výdaje na VaV vynaložené v kraji tvořily 4,4 % z celkových výdajů na VaV v České republice.

Celkové výdaje na výzkum a vývoj (VaV) v Olomouckém kraji po poklesu v roce 2020 následující roky rostly a v roce 2022 dosáhly hodnoty 5 858 mil. Kč. Vlivem meziročního růstu o 13,6 % byly nejvyšší v historii kraje, přičemž tempo růstu v kraji bylo vyšší než v České republice (zvýšení o 9,3 %). Výdaje na VaV v Olomouckém kraji se v roce 2023 zvýšily na 1,8 % krajského HDP (5. nejvyšší podíl mezi kraji). Ačkoliv republikové výdaje na VaV v posledních třech sledovaných letech rostly, jejich 2,0% podíl na HDP zůstal neměnný.

Výdaje na výzkum a vývoj podle krajů v roce 2022

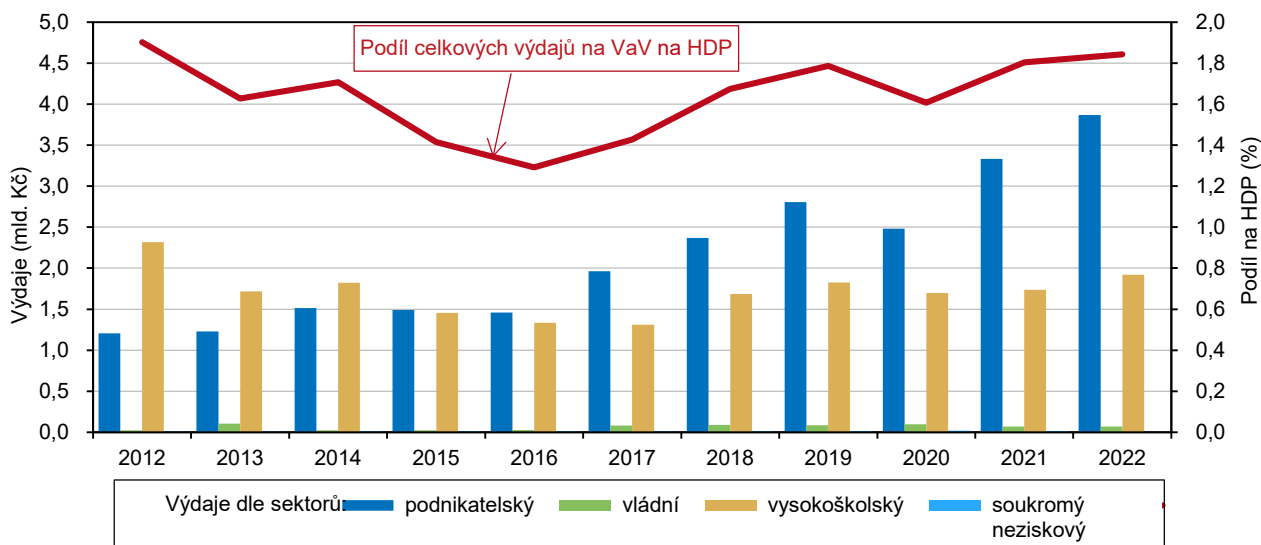
Celkem 66,0 % všech výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji bylo v roce 2022 vynaloženo v podnikatelském sektoru (3,9 mld. Kč). Většina těchto výdajů pocházela z velkých podniků s více než 250 zaměstnanci (77,2 %), dále 57,7 % výdajů z podniků v zahraničním vlastnictví a 85,5 % výdajů ze sektoru zpracovatelského průmyslu. Ve vysokoškolském sektoru bylo vynaloženo 32,7 % všech výdajů na VaV v kraji. Již tradičně se jednalo o nejvyšší podíl v mezikrajském

srovnání. Výdaje ve vysokoškolském sektoru v kraji (1,9 mld. Kč) tvořily 7,4 % výdajů na VaV ve vysokoškolském sektoru v České republice.

Graf 3. 4 Výdaje na výzkum a vývoj podle sektorů a podíl výdajů na VaV na HDP v Olomouckém kraji

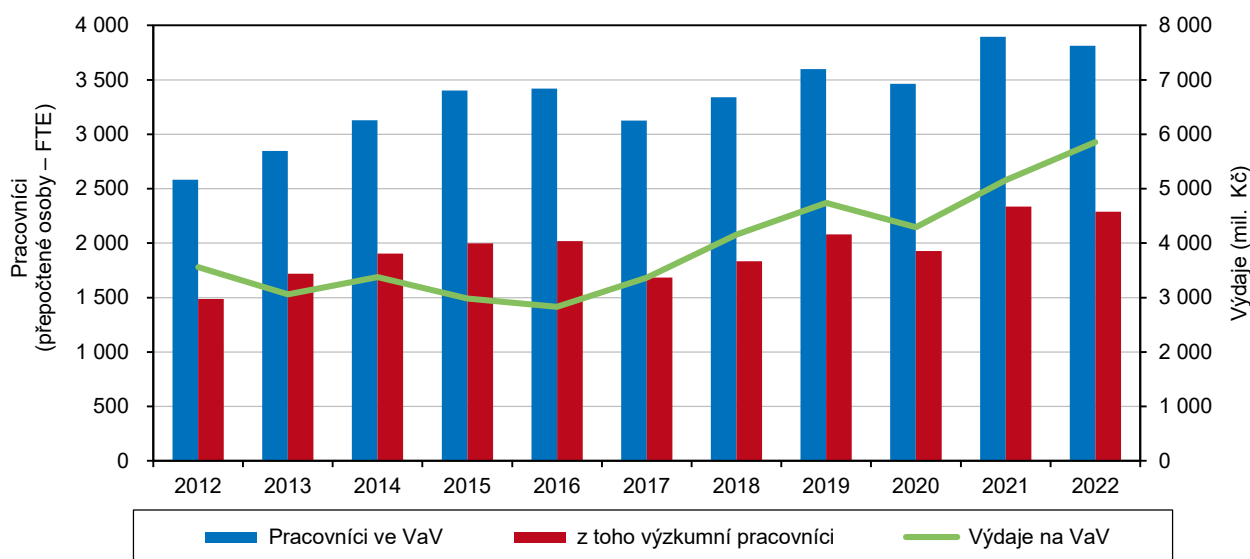
Zdroj: ČSÚ

Ve struktuře předloňských výdajů na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji zaujímaly běžné výdaje necelých 5,5 mld. Kč, tj. 93,3 % z celku (v ČR 91,1 %). Investiční výdaje tvořily necelých 0,4 mld. Kč, tj. 6,7 % z celku (v ČR 8,9 %). Z běžných výdajů v podnikatelském, vládním a vysokoškolském sektoru v kraji příslušela největší část mzdovým výdajům (2,8 mld. Kč, tj. 50,5 %). Z 391 mil. Kč investičních výdajů bylo 77,5 % vynaloženo v podnikatelském sektoru (v ČR 64,7 %) a 21,9 % ve vysokoškolském sektoru (v ČR 11,6 %). Z veřejných zdrojů bylo v kraji financováno 35,5 % celkových výdajů na VaV (5. nejvyšší podíl mezi kraji).

Graf 3. 5 Pracovníci ve výzkumu a vývoji a výdaje na výzkum a vývoj v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Na celkovém počtu zaměstnanců VaV v České

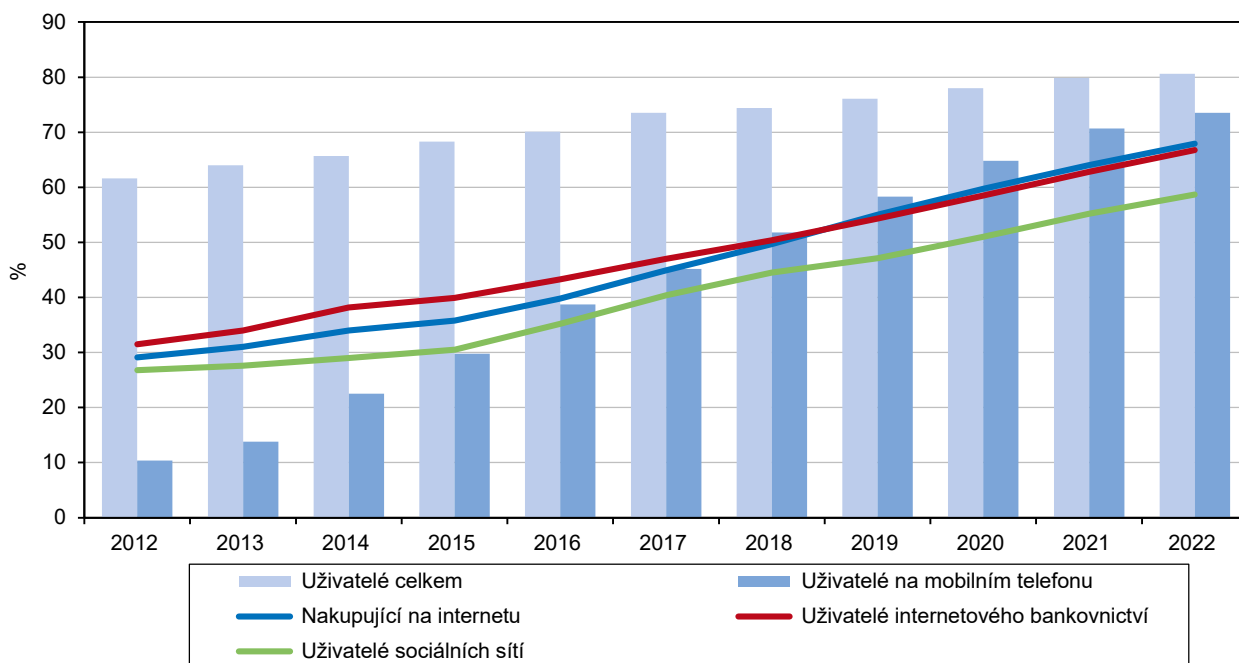
Výzkumem a vývojem se v Olomouckém kraji v roce 2022 zabývalo 3 814 zaměstnanců (přepočteno na plnou roční pracovní dobu věnovanou VaV činností), což bylo o 2,1 % méně než v předchozím roce. V podnikatelském

republiky se zaměstnanci z kraje podíleli ze 4,4 %.

sektoru bylo v kraji zaměstnáno 1 995 zaměstnanců, z toho 1 036 výzkumníků (tj. 51,9 %), z toho nejvíce bylo evidováno ve velkých podnicích s 250 a více zaměstnanci (64,8 %). Zatímco na republikové úrovni bylo v odvětví zpracovatelského průmyslu zaměstnáno 45,2 % pracovníků ve výzkumu a vývoji podnikatelského sektoru, v Olomouckém kraji činil jejich podíl 74,6 %. Z 1 717 zaměstnanců ve vysokoškolském sektoru bylo 1 208 výzkumníků (tj. 70,4 %). Jejich zastoupení bylo 3. nejnižší mezi 13 kraji (v Karlovarském kraji nesídí žádná vysoká škola).

Graf 3. 6 Uživatelé internetu ve věku 16 let a více v Olomouckém kraji¹⁾

Zdroj: ČSÚ – Výběrové šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci

¹⁾ podíl z počtu obyvatel kraje ve věku 16 let a více; počítáno jako tříleté klouzavé průměry

Využívání informačních a komunikačních technologií bylo v Olomouckém kraji menší než republikový průměr.

Podle výsledků Výběrového šetření o využívání informačních a komunikačních technologií v domácnostech a mezi jednotlivci (tzv. VŠIT) bylo 76,9 % domácností Olomouckého kraje v letech 2021 až 2023 vybaveno počítačem. Po kraji Ústeckém a Libereckém se jednalo o 3. nejnižší podíl v České republice. Vzhledem k tomu, že k internetu se lze připojit z řady dalších zařízení, je podíl domácností s internetem obvykle mírně vyšší než podíl domácností s počítačem. V Olomouckém kraji bylo k internetu ve stejném období připojeno 80,5 % domácností, což odpovídalo nejnižšímu podílu v mezikrajském srovnání.

Alespoň jednou za poslední 3 měsíce použilo internet v letech 2021 až 2023 celkem 80,6 % osob starších 16 let s bydlištěm v kraji. Zjištěný podíl byl po Libereckém kraji 2. nejnižší v mezikrajském srovnání. Pohodlnou dostupnost internetu zvýšil v posledních letech prudký rozmach chytrých mobilních telefonů. Zatímco v letech 2010 až 2012 využívalo v Olomouckém kraji internet na mobilním telefonu pouze 6,0 % jednotlivců, o 11 let později se jejich podíl zvýšil na 73,5 %. I přes výrazný nárůst byl jejich podíl pod republikovým průměrem 75,7 %. Zatímco genderový rozdíl v užívání internetu na mobilním telefonu je nízký, výraznou diferenciaci lze sledovat při členění uživatelů podle věku nebo vzdělání. Nejvyšší podíl uživatelů byl zjištěn u mladších osob (především u studentů) a u osob s vysokoškolským vzděláním.

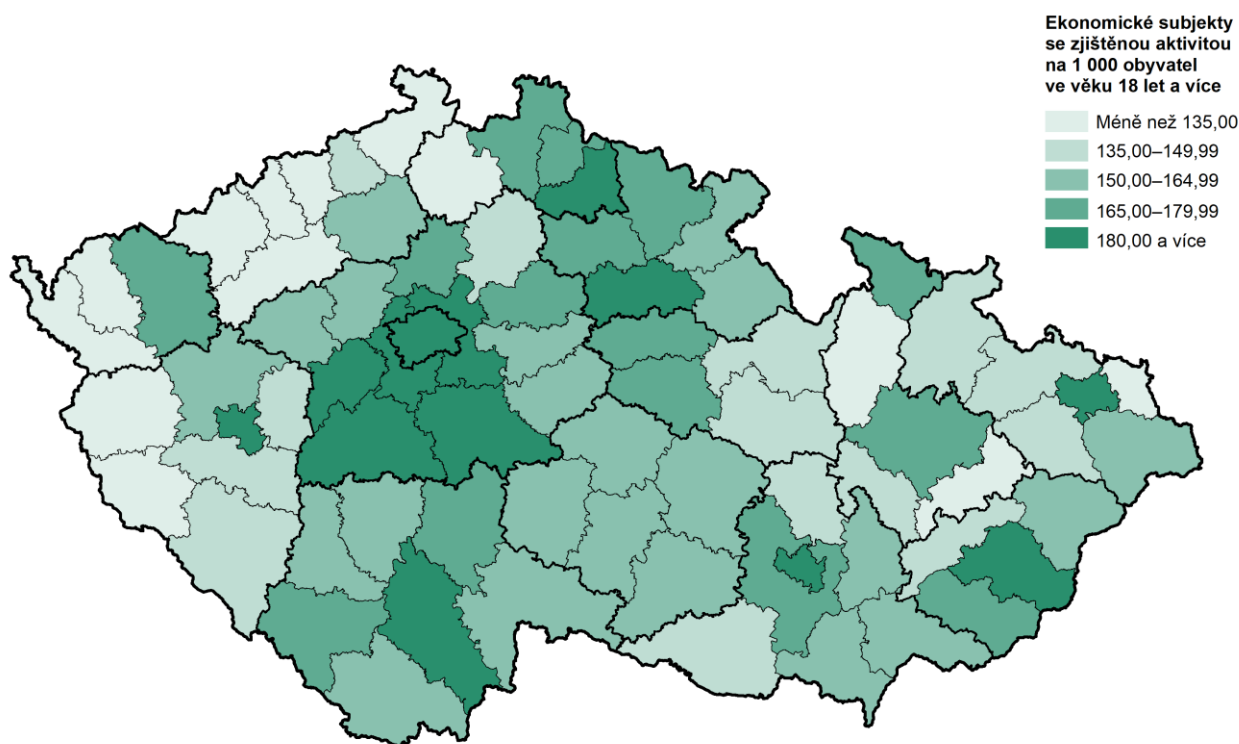
V průměru let 2021 až 2023 nakoupilo přes internet alespoň jednou za posledních 12 měsíců 67,9 % jednotlivců starších 16 let v Olomouckém kraji. To odpovídalo 3. nejnižšímu podílu mezi kraji. V obecném pohledu nakupují na internetu nejčastěji lidé v mladším a středním věku a osoby s vyšším vzděláním. Rostoucí význam má v posledních letech také internetové využívání finančních služeb. Dominantní postavení má mezi nimi internetové bankovníctví. Zatímco v letech 2010 až 2012 jej v Olomouckém kraji používalo jen 24,8 % osob starších 16 let, o 11 let později činil jejich podíl 66,8 %. Obdobně jako v případě užívání internetu na mobilním telefonu nebo nakupování na internetu je také internetbanking nejvíce rozšířen mezi vysokoškoláky.

Ekonomické subjekty

Počet ekonomických subjektů v Olomouckém kraji tvořil 4,8 % republikového celku.

Český statistický úřad vede pro své účely Registr ekonomických subjektů, kde je evidována každá právnická osoba, fyzická osoba s postavením podnikatele a organizační složka státu, která je účetní jednotkou. Podle tohoto registru se počet ekonomických subjektů každoročně postupně zvyšoval. Výjimkou byl rok 2023, kdy se počet subjektů se sídlem v Olomouckém kraji se k 31. 12. 2023 meziročně výrazně snížil o 13 150 jednotek, tj. o 8,9 %, na 134 345 subjektů. Pokles nastal ve všech krajích a byl ovlivněn zavedením povinnosti pro fyzické osoby využívat datové schránky a tím řada těchto jedinců zrušila svou evidenci.

Intenzita podnikatelské aktivity v okresech k 31. 12. 2023

Pozn.: ekonomické subjekty se sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Intenzita podnikatelské aktivity nedosáhla v kraji republikového průměru (189 aktivních subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let) ani v žádném z okresů.

Protože se většinou jednalo o nepodnikající subjekty, zvýšil se podíl ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou na jejich celkovém počtu. Za subjekty se zjištěnou ekonomickou aktivitou jsou považovány ty, které jsou plátcem daně z příjmů, daně z přidané hodnoty nebo platí pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance či jako osoba samostatně výdělečně činná. Ke konci roku 2023 byla aktivita

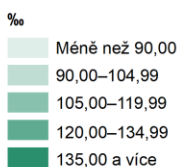
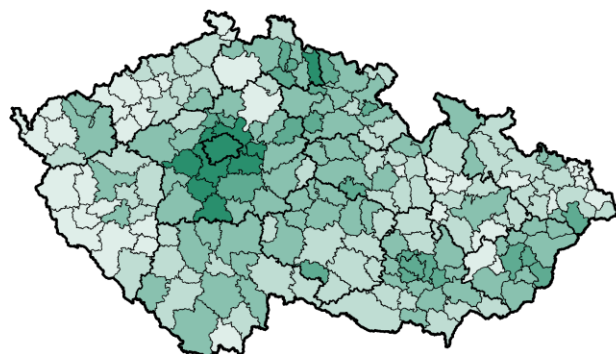

v Olomouckém kraji zjištěna u 57,8 % z celkového počtu subjektů (u 77 631 subjektů), zatímco před rokem to bylo u 51,8 %.

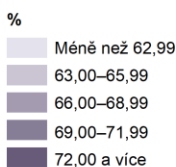
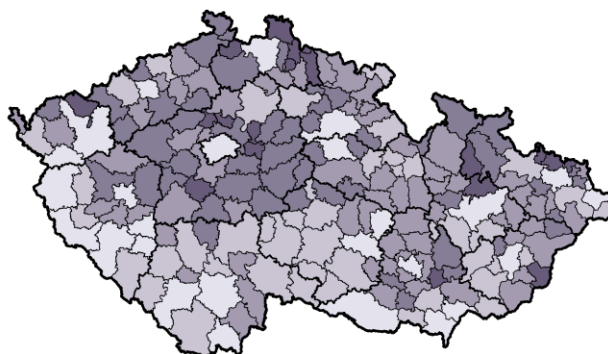
Po přepočtu aktivních subjektů na obyvatele v kraji připadalo v Olomouckém kraji celkem 151 subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let. Mezi okresy kraje se pohybovala od 133 subjektů v okrese Přerov po 170, resp. 168 subjektů na 1 000 obyvatel okresu ve věku 18 let a více v okresech Olomouc a Jeseník.

Živnostníci^{*)} ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Na 1 000 obyvatel ve věku 18 a více let

Podíl na ekonomických subjektech se zjištěnou aktivitou

^{*)} Osoby podnikající dle živnostenského zákona se zjištěnou aktivitou a sídlem na daném území

Zdroj: ČSÚ

Podle právní formy převažovaly v RES fyzické osoby (75,1 % z celkového počtu subjektů).

Z hlediska právní formy v Registru ekonomických subjektů převládaly v kraji podniky fyzických osob. Jejich počet na konci roku 2023 činil 100 850 osob s poklesem o 12,0 % oproti stavu na konci roku 2022. Nejvíce bylo soukromých podnikatelů podnikajících podle živnostenského zákona (90,6 z celkového počtu fyzických osob), dále fyzické osoby zahrnovaly zemědělské podnikatele (2,6 %), soukromé podnikatele podnikající dle jiných zákonů (5,6 %) a zahraniční fyzické osoby (1,2 %). Živnostníků se zjištěnou aktivitou bylo registrováno 50 135 osob, na 1 000 obyvatel starších 18 let jich bylo evidováno nejméně na Uničovsku (82 subjektů) a nejvíce na Jesenícku (117 subjektů na 1 000 obyvatel starších 18 let).

Počet právnických osob meziročně vzrostl o 2,0 % na 33 495 subjektů. Mezi právnickými osobami dominovaly obchodní společnosti (57,6 %, 19 287 subjektů). Většina obchodních společností v kraji měla právní formu společnost s ručením omezeným (18 231 firem).

U nadpoloviční většiny jednotek (52,5 %) nebyl uveden údaj o počtu zaměstnanců, dalších 37,3 % subjektů bylo bez zaměstnanců a 8,0 % podniků mělo 1 až 9 zaměstnanců. Celkem 102 podniků se sídlem v kraji zaměstnávalo 250 a více zaměstnanců, z tohoto počtu byly 2 subjekty v kategorii 4 000 a více zaměstnanců a oba se nacházely v okrese Olomouc.

Ve struktuře podle převažující činnosti CZ-NACE bylo nejvíce subjektů v kraji zabývajících se velkoobchodem a maloobchodem, opravami a údržbou motorových vozidel. Na konci roku 2023 jich bylo evidováno 20 564. Přestože se jejich počet

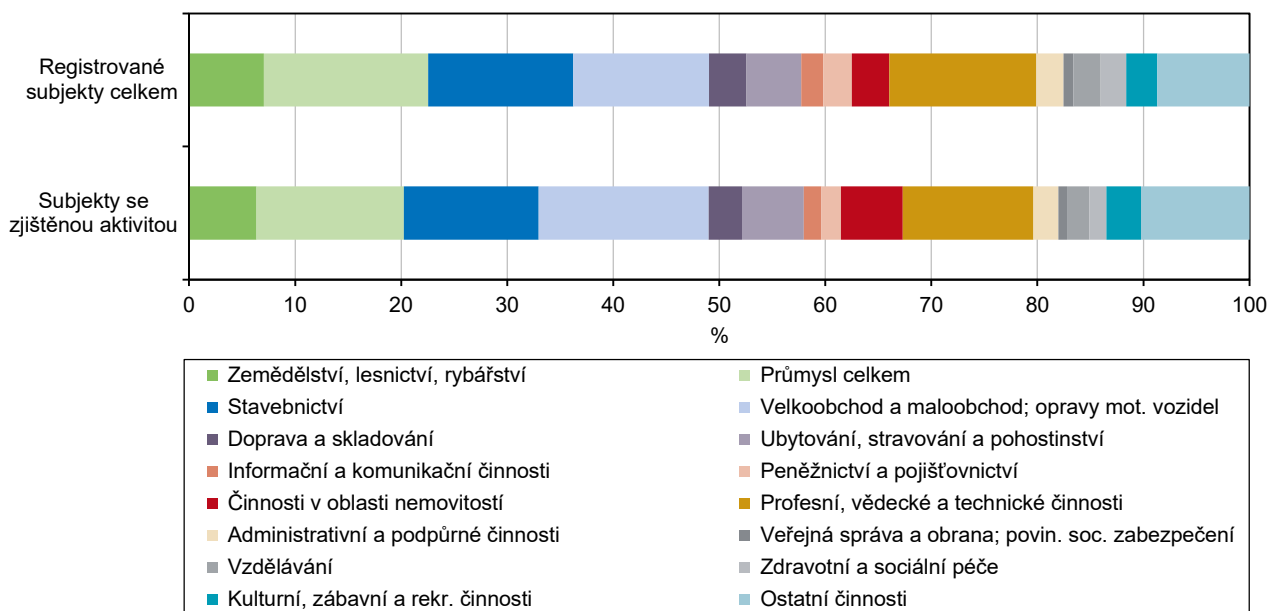

meziročně snížil o pětinu, tvořily více než 15 % ekonomických subjektů v kraji. Celkem 17 810 subjektů (13,3 %) mělo jako převažující činnost některé průmyslové odvětví. Stavebnictvím se zabývalo 16 336 subjektů (12,2 %).

Graf 3. 7 Ekonomické subjekty podle převažující ekonomické činnosti v Olomouckém kraji k 31. 12. 2023 (subjekty s uvedenou činností)

Zdroj: ČSÚ

Zemědělství

Produkce zemědělského odvětví v kraji se v roce 2022 podílela 6,5 % na celkové zemědělské produkci republiky.

Produkce zemědělského odvětví sledovaná v běžných cenách se od roku 2018 v kraji zvyšovala. Podle posledních dostupných výsledků (semidefinitivních) v roce 2022 dosáhla produkce zemědělského odvětví v Olomouckém kraji 12 462 mil. Kč. Meziročně to bylo o 13,9 % více, nicméně v ocenění produkce podle stálých cen z roku 2000 došlo k meziročnímu poklesu o 3,4 %.

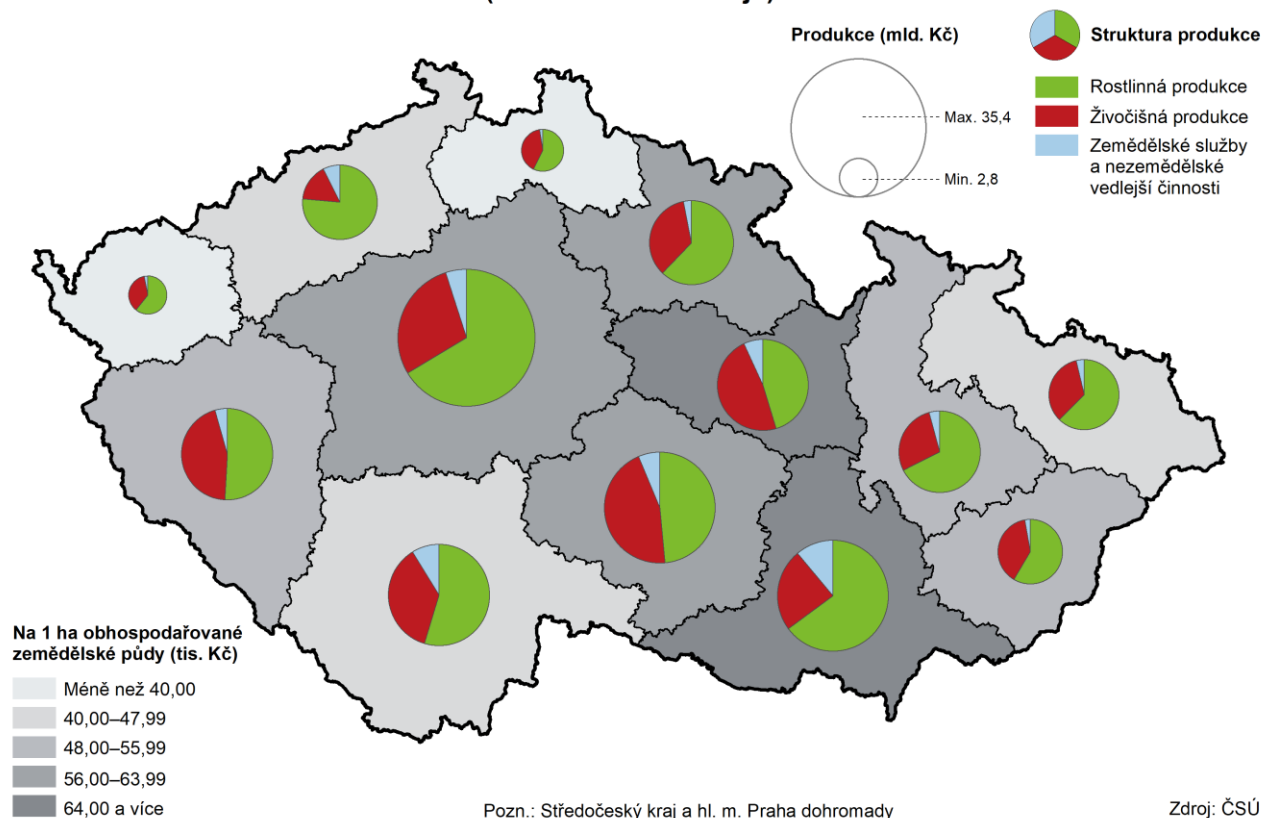
Na produkci zemědělského odvětví se 67,6 % podílela rostlinná produkce, 28,3 % živočišná produkce a produkce služeb nezemědělské vedlejší činnosti 4,1 %. Rostlinná produkce má v kraji dlouhodobě nadpoloviční podíl, který se v předchozím roce 2021 už přiblížil 70% hranice (69,7 %).

Produkce zemědělského odvětví na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy dosáhla v roce 2022 částky 50,9 tis. Kč, přičemž u rostlinné produkce to bylo 34,4 tis. Kč/ha a u živočišné produkce 14,4 tis. Kč/ha. V relativním vyjádření byla celková produkce zemědělského odvětví za kraj nižší než republikový průměr (54,3 tis. Kč/ha), a to i přes vyšší hodnotu rostlinné produkce (32,3 tis. Kč/ha v ČR).

Zemědělci z kraje obhospodařovali 6,9 % ze zemědělské půdy v ČR.

Zemědělci z Olomouckého kraje v roce 2023 obhospodařovali 244,1 tis. ha zemědělské půdy. Ve srovnání s předchozím rokem to bylo o 1 tis. ha méně. Zornění obhospodařované půdy (podíl orné půdy na zemědělské) se zvýšilo na 73,0 %, ale v rámci orné půdy se zvýšily plochy ponechané ležet úhorem (v roce 2023 celkem 6,9 tis. ha).

Produkce zemědělského odvětví v krajích v roce 2022 (semidefinitivní údaje)

Podle výsledků zemědělské statistiky bylo v roce 2023 sklizeno v Olomouckém kraji 6,7 % z celkové úrody pšenice ozimé, 18,1 % ječmene jarního, 18,7 % řepy cukrové, 7,0 % řepky anebo 12,1 % chmele sklizeného v celé České republice.

Obiloviny zaujímají více než polovinu osetých ploch v kraji. Zemědělské podniky se sídlem na území Olomouckého kraje v roce 2023 sklídily celkem 612,3 tis. tun obilovin z rozlohy 96,6 tis. ha s průměrným výnosem 6,34 t/ha. Více než polovinu ploch obilovin v kraji zaujímala pšenice ozimá. Byla pěstována na menší rozloze než v předcházejícím roce, zvýšený výnos (6,93 t/ha) zajistil vyšší sklizeň (342,3 tis. t, o 5,0 % více než v roce 2022). Tradičně hektarový výnos byl 2. nejvyšší po Praze, kde však byla pšenice pěstována na daleko menší rozloze (výnos 7,19 t/ha z 2,7 tis. ha). Na třetině rozlohy obilovin byl v kraji pěstován ječmen jarní. Sklizeň ječmene jarního byla v roce 2023 nižší oproti sklizni v roce 2022 (171,7 tis. t, o 4,5 % méně) neboť byla oseta menší rozloha a také dosažený výnos byl nižší (5,43 t/ha). Z výrazně nižší plochy byla v roce 2023 sklizena kukuřice na zrno (5,7 tis. ha, o 30,1 % méně) a vzhledem k nižšímu výnosu (8,47 t/ha) byla dosažena o třetinu nižší sklizeň než v předcházejícím roce (47,9 tis. t, o 32,8 % méně). Jednalo se o 9,4% podíl z celkové sklizně v republice. Sklizeň dalších pěstovaných obilovin v kraji byla daleko menší než uvedené plodiny. Zahrnovala sklizeň 24,9 tis. t ječmene ozimého při výnosu 6,56 t/ha, 8,5 tis. t pšenice jarní s výnosem 4,18 t/ha, 6,3 tis. t tritikale s výnosem 4,94 t/ha, 6,1 tis. t žita s výnosem 5,45 t/ha a 3,4 tis. t ovesa s průměrným výnosem 2,74 t/ha.

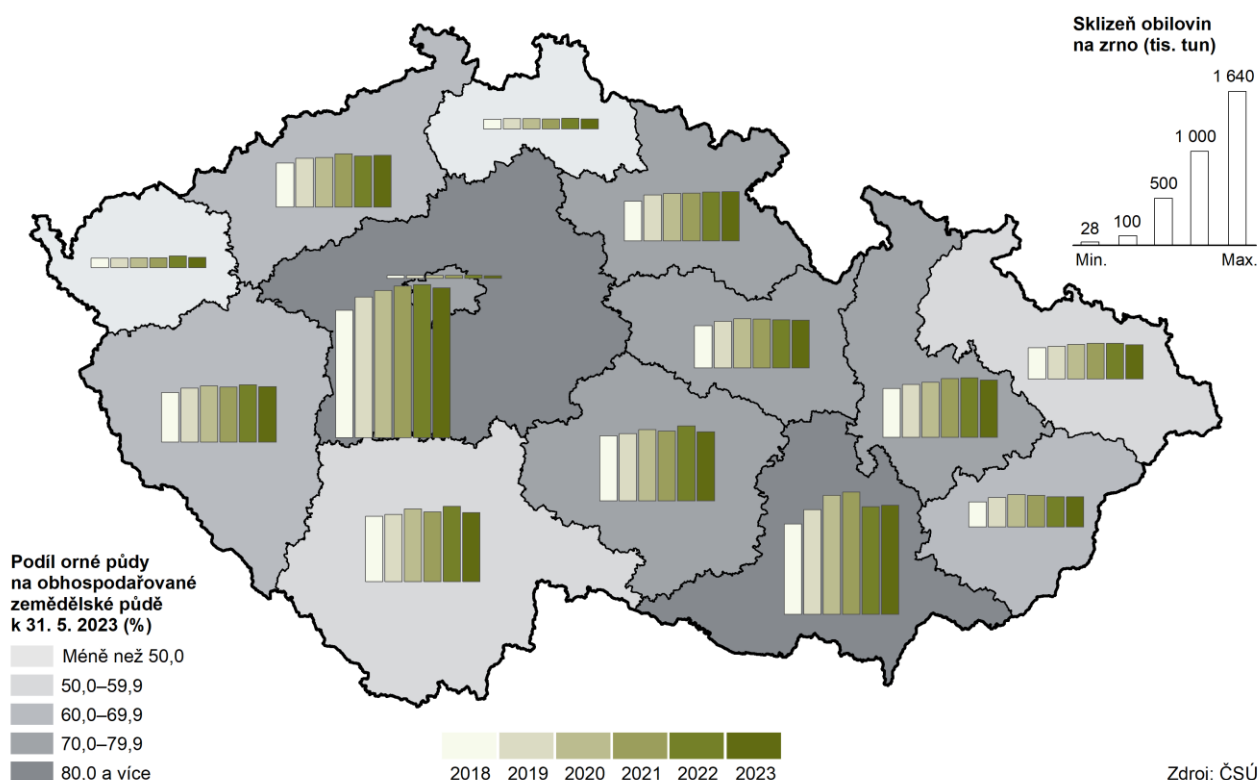
Zemědělské podniky na území kraje se podílely pouze 3,2 % na sklizni luskovin v ČR (111,7 tis. t). V roce 2023 bylo sklizeno 3,5 tis. tun těchto plodin z plochy 1,5 tis. ha s průměrným výnosem 2,34 t/ha, přičemž se většinou jednalo o hrách polní na zrno (sklizeň 3,4 tis. t).

Také sklizeň brambor byla na území kraje velmi nízká v porovnání např. s Krajem Vysočina (sklizeň 199,4 tis. t brambor). V Olomouckém kraji bylo sklizeno necelých 8,0 tis. t brambor, což představovalo jen 1,4 % z republikové sklizně (573,8 tis. t).

Naproti tomu další z okopanin – řepa cukrová patří v kraji ke stěžejním zemědělským plodinám. V roce 2023 byla v kraji sklizena téměř pětina z celkové výroby řepy cukrové v republice (3 833,9 tis. t). Sklizeň 717,3 tis. t bulev řepy cukrové (18,7 % z celkové sklizně) byla o 1,5 % nižší než v roce 2022 z důvodu nižšího průměrného výnosu (66,12 t/ha).

Skliceň obilovin v krajích v letech 2018 až 2023

V kraji jsou dosahovány vysoké hektarové výnosy, které bývají u většiny plodin druhé nejvyšší tradičně po kraji Hlavní město Praha, kde jsou však pěstovány na daleko menší výměře.

Vysokou sklizeň zaznamenala další významná plodina pěstována v Olomouckém kraji, a to řepka. Na meziročně vyšší úrodě 91,9 tis. tun řepky v podnicích na území kraje (o 9,8 % více) se podílelo jak navýšení sklizňových ploch (25,9 tis. ha, o 9,1 % více) tak vyšší výnos 3,54 t/ha. V mezikrajském srovnání byl výnos řepky v kraji 2. nejvyšší po Praze (3,62 t/ha z 1,4 tis. ha). Z dalších olejnin byla pěstována sója s průměrným výnosem 2,48 t/ha a celkovou produkcí 6,4 tis. t, která tvořila desetinu sklizně sóji v ČR (10,2 % z celkové sklizně 63,4 tis. t). Sklizeň máku v kraji se na celkové sklizni v ČR (18,0 tis. t) podílela 8,1 %. Celkem ho bylo sklizeno 1,5 tis. t s meziročně nižším průměrným výnosem 0,69 t/ha.

Kukuřice na zeleno byla sklizena z větší plochy (16,2 tis. ha) než v předcházejícím roce a s mírně nižším výnosem (37,88 t/ha). Celková produkce činila 611,8 tis. t ve vlhkosti 65 %. Z pícnin na orné půdě bylo dále sklizeno 36,5 tis. t vojtěšky a 7,2 tis. t jetele ve vlhkosti 15 %. Z 62,1 tis. ha ploch trvalých travních porostů v kraji bylo sklizeno 209,6 tis. t píce v seně s průměrným výnosem 3,37 t/ha.

V Olomouckém kraji probíhal v roce 2023 sběr chmele z 616 ha chmelnic. Bylo sklizeno 845 t chmele s průměrným výnosem 1,37 t/ha. Kromě Olomouckého kraje je chmel pěstován v Ústeckém kraji (59,4 % z produkce chmele v roce 2023), ve Středočeském kraji (28,3 %) a na 14 ha v Libereckém kraji.

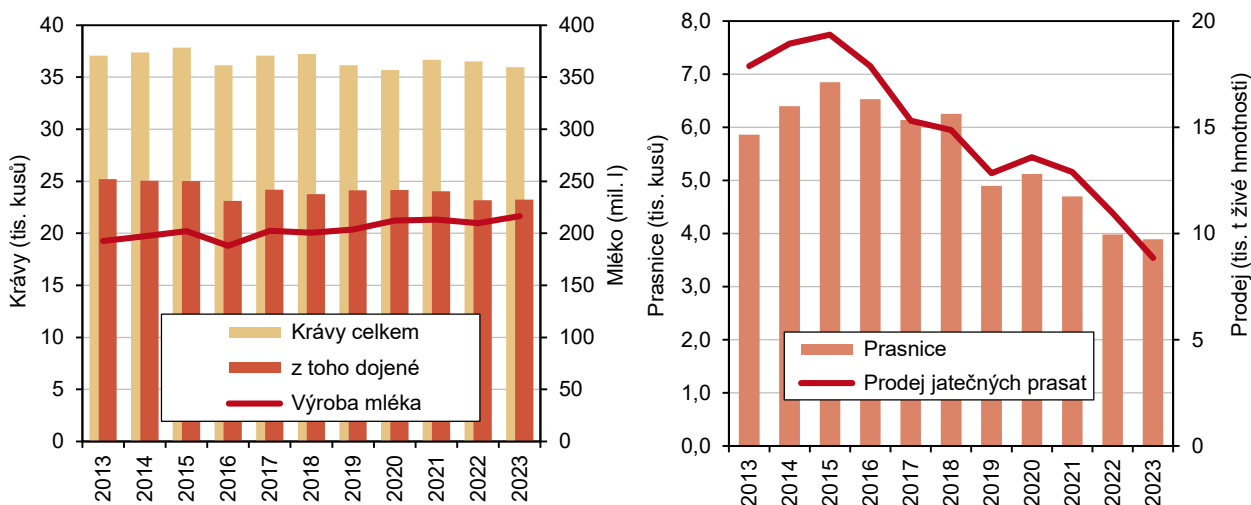
Rok 2023 nebyl příznivý pro sklizeň ovoce, úroda byla poloviční ve srovnání s předešlým rokem. V sadech zemědělských subjektů z kraje bylo sklizeno 7 584 t jablek (o 50,6 % méně než v roce 2022, 7,5 % z celkové produkce jablek v ČR), 693 t hrušek (o 56,4 % méně, 7,2 % z produkce hrušek v ČR), 850 t švestek (o 41,2 % méně, 15,7 % z produkce švestek v ČR), 98 t rybízu (o 25,8 % méně, 11,2 % z produkce rybízu v ČR), dále 92 t višňů, 25 t třešní, 5 t meruněk a 7 t broskví.

Stavy hospodářských zvířat se v zemědělských podnicích se sídlem v Olomouckém kraji opět snižovaly.

V zemědělských podnicích z Olomouckého kraje bylo na konci roku 2023 chováno 85 366 kusů hovězího dobytka. Ve srovnání se stavem k 31. 12. 2022 to bylo o 902 kusů méně (o 1,0 %). Pokles se týkal především chovu krav, kterých bylo zjištěno 35 242 kusů, což bylo meziročně o 952 kusů méně (o 2,6 %). Olomoucký kraj se na celkovém počtu skotu v republice podílel 6,2 %. Hodnota ukazatel intenzity chovu skotu (tj. podíl počtu skotu na 100 hektarů obhospodařované zemědělské půdy) za Olomoucký kraj (35,0 ks/100 ha) byla nižší než republikový průměr (38,8 ks skotu k 31. 12. 2023 na 100 ha zemědělské půdy).

Graf 3. 8 Průměrné stavy krav a výroba mléka, průměrné stavy prasnic a prodej jatečných prasat v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

Výroba mléka v krajských podnicích tvořila 6,4% podíl z výroby za celou ČR. Krajská produkce jatečného skotu představovala 6,2 % z republikového celku.

Výroba mléka v zemědělských podnicích z kraje dosáhla 216,4 mil. litrů v posledním sledovaném roce 2023. Meziročně došlo ke zvýšení produkce mléka jak v krajských podnicích (o 3,1 % více), tak v celé republice (o 4,1 % více). Průměrná roční dojivost 9 308,0 litrů mléka od jedné dojnice byla v Olomouckém kraji rekordní, nicméně byla nižší než republikový průměr (9 351,8 l mléka).

V kraji se v roce 2023 narodilo 36,8 tis. telat, odchováno bylo 34,8 tis. telat. Úhyn telat dosáhl 5,6 % z počtu narozených a byl mírně vyšší než za ČR (5,5 %). Na 100 krav připadlo 96,6 odchovaných telat. Dále bylo v podnicích Olomouckého kraje v roce 2023 vykrmeno 19 740 kusů jatečného skotu v živé hmotnosti 11,3 tis. tun. Průměrná živá hmotnost 1 kusu činila 571,4 kg.

Počty prasat chovaných v kraji představovaly 3,6% podíl z celkového počtu prasat v republice. Výroba jatečných prasat v kraji činila 3,4 % z celkové produkce v České republice

V zemědělských podnicích se sídlem v kraji, které se zabývají chovem prasat, byl na konci roku 2023 evidován chov 49 291 kusů prasat, což bylo zhruba stejně jako před rokem (pokles o 291 kusů). Nicméně bylo zjištěno výraznější snížení počtu prasat v kategorii prasat na výkrm (pokles o 6,5 %). Intenzita chovu prasat v Olomouckém kraji patřila k nejnižším (27,7 ks/100 ha orné půdy).

K dalším sledovaným ukazatelům chovu prasat patří počet narozených selat, kterých bylo v roce 2023 v kraji celkem 121,5 tis. Na 1 prasnici pak připadalo v průměru 31,2 selat, což bylo méně než činil republikový průměr (33,3 selete na prasnici). Odchovat se podařilo 112,6 tis. selat. To představovalo 28,9 odchovaných selat na prasnici za rok 2023. Opět to bylo méně než průměrná hodnota za republiku (29,5 odchovaných selat na prasnici). Úhyn selat z počtu narozených dosáhl 7,3 % a byl druhý nejnižší ve srovnání krajů a nižší než hodnota za republiku (11,4 % uhynulých selat z počtu narozených).

Ve výrobě jatečných prasat byl v kraji zaznamenán téměř pětinnový pokles produkce. V roce 2023 bylo vyrobeno 8 856 tun ž. hm. jatečných prasat, což znamenalo pokles o 2 109 tun ž. hm. oproti výsledkům za rok 2022 (pokles o 19,2 %). Výroba jatečných prasat meziročně poklesla v celé republice (o 6,8 %).

Na celkovém počtu nosnic evidovaných v republice se krajské počty nosnic podílely 3,2 %, snáška vajec v krajských podnicích zajišťovala 3,0 % z celkové produkce vajec.

I když se zemědělské podniky se sídlem v kraji podílely jen 1,8 % na celkovém počtu chované drůbeže v republice, k 31. 12. 2023 evidovaly celkem 387,2 tis. kusů drůbeže zahrnující slepice, husy, kachny, krůty a ostatní drůbež chovanou jako hospodářská zvířata včetně pštrosů. Ve srovnání s výsledky na konci roku 2022 se jejich počty snížily o 11,5 tis. kusů (tj. o 2,9 %). Stav drůbeže poklesl i za celou republiku.

V krajských zemědělských podnicích bylo zjištěno na konci roku 2023 celkem 154,5 tis. slepic k produkci konzumních vajec. Meziročně se jejich stav zvýšil o 2,2 tis. kusů (o 1,4 %). Snáška vajec v podnicích Olomouckého kraje dosáhla 44,5 mil. kusů. Průměrná snáška na 1 nosnici v kraji v roce 2023 činila 299,5 kusů a byla nižší než průměr za republiku (315,3 kusů).

V roce 2023 došlo v zemědělských podnicích v kraji ke snížení výroby jatečné drůbeže. Bylo vyrobeno 3 793 tun jatečné drůbeže (ž. hm.), což bylo o 18,7 % méně než v předcházejícím roce. Na celkové produkci v České republice krajský výsledek tvořil jen 1,5 %.

Lesnictví

Lesní pozemky v kraji zaujímaly 7,0 % z rozlohy lesů.

Podle dat Českého úřadu zeměměřického a katastrálního zaujímaly lesní pozemky v kraji na konci roku 2023 plochou 186 618 ha více než jednu třetinu rozlohy Olomouckého kraje (35,4 %).

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů evidoval k 31. 12. 2023 v Olomouckém kraji 176 230 ha ploch dřevin, přičemž se z 59,4 % jednalo o jehličnaté porosty a ze 40,6 % o listnaté dřeviny. V posledních letech se podíl ploch listnatých dřevin postupně zvyšuje, ještě v roce 2015 zaujímaly jen necelou třetinu z celkové plochy dřevin (32,3 %). Důvodem je vyšší těžba jehličnatých dřevin a vyšší podíl listnatých dřevin při zalesňování.

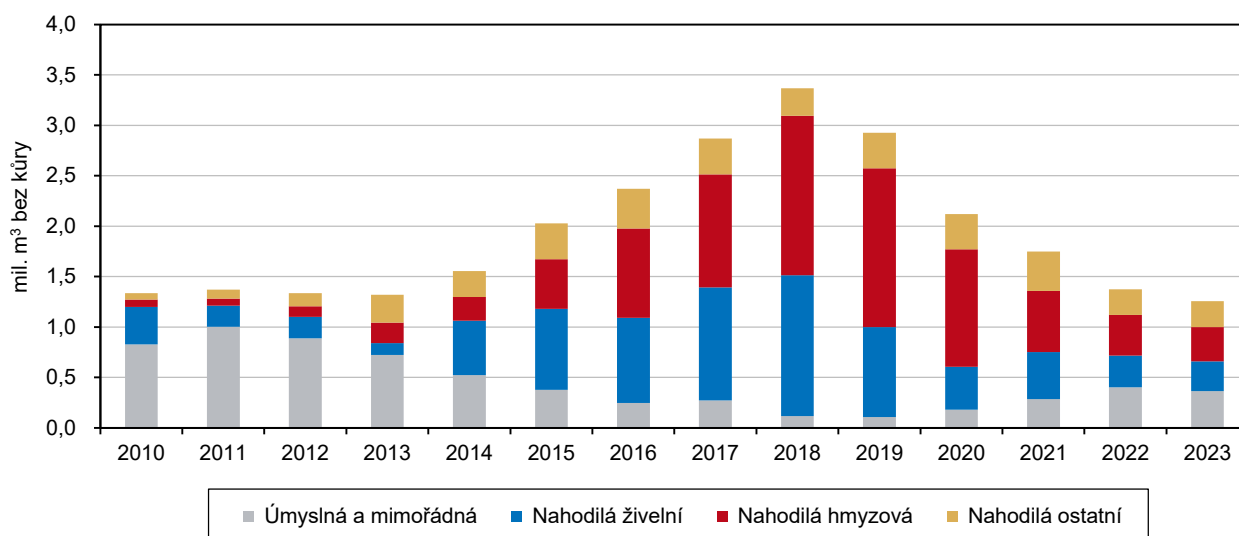
Na celkové produkci dřeva v republice se Olomoucký kraj podílel 6,8 %.

Těžba dřeva se od kalamitní těžby v roce 2018 každoročně postupně snižuje. V roce 2023 bylo v kraji vytěženo 1 258 tis. m³ dřeva bez kůry. Jehličnaté dřeviny

představovaly 80,5 % z těžby, největší zastoupení měl smrk (73,3 % z celkového objemu těžby dřeva). Necelou pětinu z celkové těžby dřeva tvořily listnaté dřeviny (19,5 %), nejvíce buk (12,0 % z těžby dřeva v kraji). Ve srovnání s předcházejícím rokem se v kraji vytěžilo o 8,3 % dřeva méně, oproti těžbě v rekordním roce 2018 to byl pokles na 37,3 % tehdejší těžby. Snížení zaznamenala i zpracovaná nahodilá těžba dřeva (meziročně o 8,0 % méně, celkem 893 tis. m³ dřeva bez kůry). Ta představovala 71,0 % z celkové těžby dřeva v Olomouckém kraji, zatímco v celé republice nahodilá těžba dřeva tvořila 59,7 % z celkové produkce dřeva. Třetina ze zpracované nahodilé těžby dřeva v kraji byla vynucena živelní pohromou (33,2 %) a dalších 38,0 % pak hmyzovou kalamitou.

Graf 3. 9 Těžba dřeva z hlediska vlivu nahodilé těžby v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 bylo v kraji uměle zalesněno 1 968 ha. Bylo to o více než pětinu rozlohy méně oproti zalesnění v předchozím roce (o 22,3 %). Zalesnění listnatými dřevinami (na 1 071 ha) bylo častější než jehličnatými (na 897 ha). Nejčastější dřevinou byl buk, kterým bylo zalesněno 573 ha. Dalších 896 ha pozemků bylo ponecháno k přirozené obnově lesa, a to bylo také méně ve srovnání s rokem 2022 (o 34,4 % méně).

Průmysl

Velké průmyslové firmy se sídlem v kraji se na tržbách všech velkých průmyslových podniků v republice podílely 3,5 %.

Ukazatele za odvětví průmyslu z krajského pohledu jsou k dispozici pouze za podniky s převažující průmyslovou činností se 100 a více zaměstnanci. Protože každým rokem jsou data zjišťována za jiný počet podniků, je hodnocení vývoje problematické. Například v roce 2020 v uvedené kategorii firem mělo sídlo v Olomouckém kraji 150 podniků, jejich počet pak klesl v následujícím roce na 143, pak byly výsledky za 145 podniků a v roce 2023 byla data od 147 firem.

I přes pokles počtu sledovaných firem v roce 2021 tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy v běžných cenách meziročně rostly a v roce 2023 činily 169,1 mld. Kč. Téměř dvě třetiny tržeb byly získány z přímého vývozu (65,2 %). Ve velkých průmyslových podnicích se sídlem v kraji pracovalo 44 656 zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou ve 40 214 Kč (ve fyzických osobách). Přepočteno

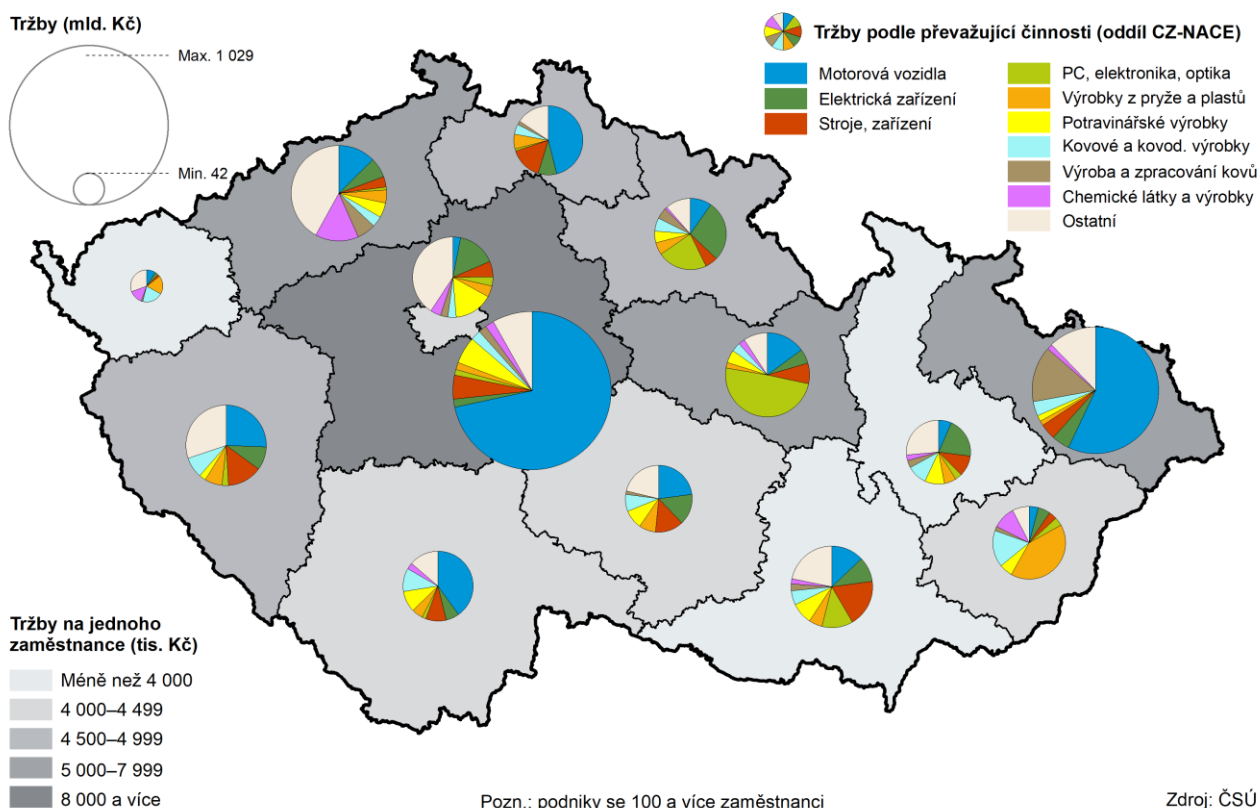

tržeb na 1 zaměstnance dosáhl hodnoty 3 786 tis. Kč, což byla druhá nejnižší hodnota mezi kraji, republikový průměr činil 5 933 tis. Kč na zaměstnance.

V roce 2023 byla podle převažující činnosti velkých podniků v kraji pětina tržeb a zaměstnanců zjištěna v 13 firmách zabývajících se výrobou elektrických zařízení (20,5 % z celkových tržeb z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy a 19,2 % z počtu zaměstnanců). Po desetině tržeb a zaměstnanců bylo evidováno v 18 podnicích s výrobou strojů a zařízení jinde neuvedených (10,4 % z tržeb a 10,2 % ze zaměstnanců), v 18 podnicích s převažující činností v potravinářství (10,0 % z tržeb a 9,6 % z počtu zaměstnanců) a v 22 podnicích zabývajících se výrobou kovových konstrukcí a kovodělných výrobků kromě strojů (10,1 % z tržeb a 12,1 % z počtu zaměstnanců).

Tržby z prodeje výrobků a služeb průmyslové povahy zpracovatelského průmyslu v krajích v roce 2023

Energetika

Výroba elektrické energie v kraji se pohybovala na úrovni 1,8 % z celkově vyrobené elektřiny v republice.

Z pravidelně zveřejňovaných informací od Energetického regulačního úřadu (ERÚ) máme základní údaje o krajské výrobě a spotřebě elektřiny a také o spotřebě zemního plynu.

Elektrárny na území Olomouckého kraje vyráběly ročně okolo 1,5 tis. GWh, v posledních 2 letech jejich výroba brutto poklesla na 1,3 tis. GWh. V roce 2023 bylo v kraji nejvíce elektřiny vyrobeno ve vodních elektrárnách (46,7 % z vyrobené elektřiny), kde významný podíl zajišťuje přečerpávací elektrárna Dlouhé stráně. Pětina z výroby elektřiny v kraji byla získána v plynových a spalovacích elektrárnách (21,6 %). Každým rokem se snižuje výroba elektřiny v parních elektrárnách (13,1 % z celkové výroby v roce 2023) a zvyšuje se výroba elektřiny ve fotovoltaických elektrárnách (11,6 %). Na výrobě elektřiny v kraji má také významný podíl výroba

elektřiny ve větrných elektrárnách (7,0 %). I díky tomu více než třetina výroby elektřiny brutto v Olomouckém kraji probíhala z obnovitelných zdrojů (37,8 %)

Graf 3. 10 Spotřeba elektřiny netto¹⁾ podle odvětví spotřeby v roce 2023

Zdroj: ERÚ

¹⁾ Spotřeba elektřiny netto = spotřeba elektřiny v odběrných místech provozovatelů regionálních distribučních soustav a spotřeba subjektů přímo napojených na danou výrobu.

V Olomouckém kraji bylo v roce 2023 spotřebováno 5,4 % elektřiny z celkové spotřeby elektřiny v ČR.

Spotřeba elektřiny netto se v Olomouckém kraji pohybovala kolem 3,1 tis. GWh ročně s výjimkou v roce 2021, kdy se dostala na 3,3 tis. GWh. Od toho roku bylo zaznamenáno snižování spotřeby až na 3,0 tis. GWh v roce 2023, což může být způsobeno i snahou o nižší spotřebu z důvodu vyšší ceny elektřiny.

Nejvíce elektřiny odčerpávaly průmyslové podniky (46,7 % z celkové spotřeby elektřiny v kraji v roce 2023). Velký odběr elektřiny spotřeboval také obchod, služby, zdravotnictví a školství (20,6 %). Čtvrtina elektřiny byla v kraji spotřebována v domácnostech (26,8 %, tj. 806,6 GWh). Na 1 obyvatele kraje pak připadala spotřeba 1 274,7 kWh, což byla 4 nejnižší hodnota v mezikrajském srovnání. Výrazný nárůst spotřeby elektřiny v domácnostech na 911,1 GWh byl zaznamenán v roce 2021, což může souviset s uzavřením škol a prací z domova v době pandemie.

Z celorepublikové spotřeby zemního plynu se v kraji spotřebovalo 6,0 %.

Tato situace a snaha o úsporu se zřejmě projeví i ve spotřebě zemního plynu. Nejvyšší spotřeba 516 mil. m³ byla v kraji zjištěna v roce 2021, od tohoto roku dochází ke snižování spotřeby až na 398 mil. m³ v roce 2023. Pro domácnosti také klesla spotřeba ze 170 mil. m³ na 118 mil. m³. V Olomouckém kraji bylo na konci roku 2023 evidováno 169,2 tis. domácností, které odebíraly zemní plyn. Na jednoho odběratele – domácnost pak připadala spotřeba 695 m³. V mezikrajském srovnání se jednalo o šestou nejnižší hodnotu.

Stavebnictví, stavební povolení

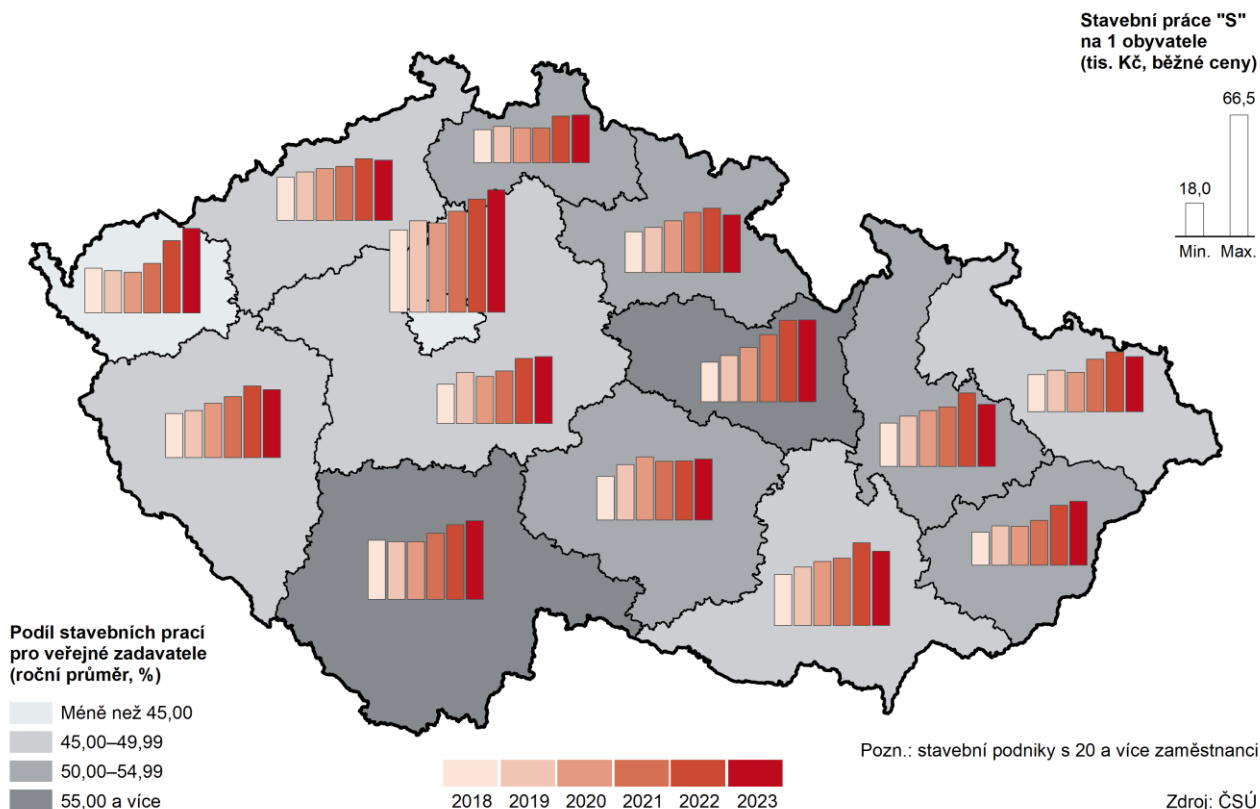
Stavební podniky se sídlem v Olomouckém kraji se na celkovém objemu základní stavební výroby podílely 3,4 %.

Ukazatele ze stavebnictví z pohledu jednotlivých krajů jsou možné za větší stavební firmy. V průměru posledních let sídlilo v Olomouckém kraji 22 podnikatelských subjektů s převažující stavební činností a s 50 a více zaměstnanci. Základní stavební výroba v běžných cenách se v uvedených podnicích po poklesu v letech 2020 a 2021 v následujících letech navyšovala. V roce 2023 byla vykázána hodnota

základní stavební výroby ve výši 8 185 mil. Kč, z 62,1 % tvořená stavbami pozemního stavitelství. Podniky vykázaly 2 762 zaměstnanců s průměrnou hrubou měsíční mzdou 42 196 Kč (ve fyzických osobách).

Stavební práce "S" podle místa stavby v krajích v letech 2018 až 2023

Objem stavebních prací „S“ na stavbách v Olomouckém kraji v roce 2023 tvořil 5,0 % z provedených stavebních prací v tuzemsku.

Data za stavební práce „S“ (podle dodavatelských smluv) podávají vykazující stavební podniky s 20 a více zaměstnanci včetně uvedení místa stavby. Hodnota stavebních prací uvedená v běžných cenách na území Olomouckého kraje každoročně rostla až do roku 2023, kdy došlo k meziročnímu poklesu o 15,3 % na hodnotu 21 349 mil. Kč. Po přepočtu na 1 obyvatele kraje dosáhla výše stavebních prací „S“ v kraji 33,7 tis. Kč, což bylo méně než republikový průměr (39,6 tis. Kč). Objem stavebních prací financovaných z veřejných zdrojů dlouhodobě v kraji tvořil polovinu z celkových stavebních prací „S“ (50,6 % v roce 2023) což bylo více než stavební práce pro veřejného zadavatele v ČR.

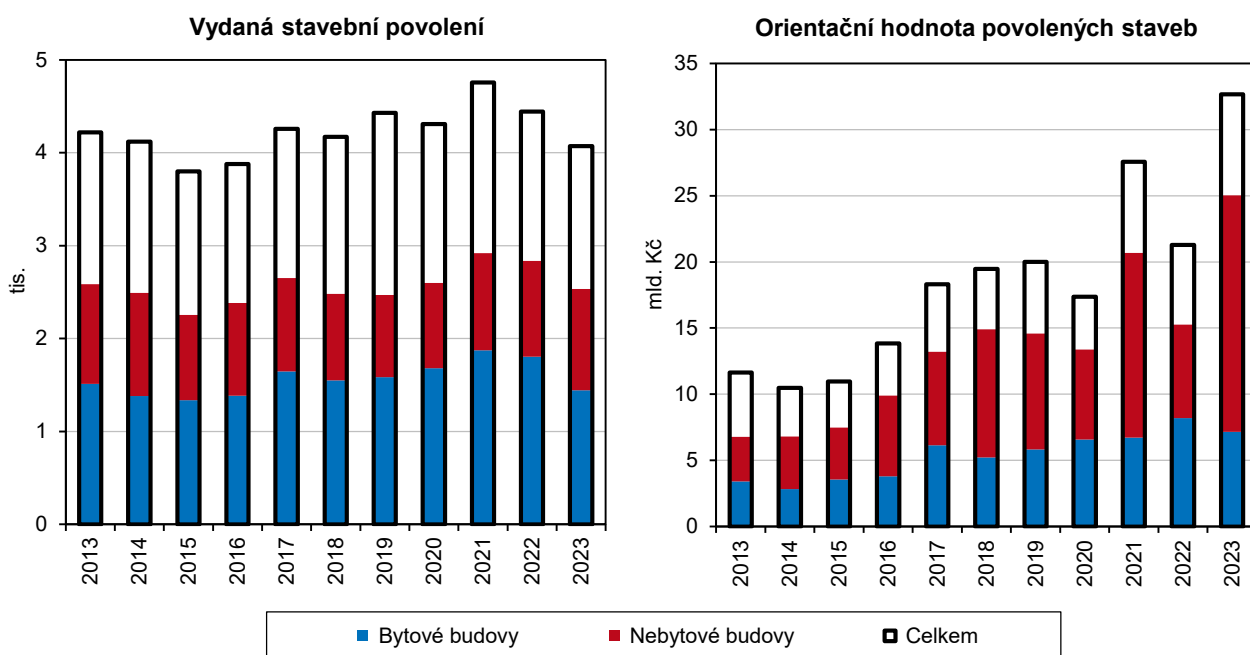
Počet vydaných stavebních povolení v kraji v roce 2023 zaujímal 5,3 % z celku za ČR a jejich orientační hodnota se podílela 7,0 %.

Počet stavebních povolení a ohlášení vydaných stavebními úřady na území Olomouckého kraje od roku 2021 klesal až na 4 072 povolení v roce 2023, naproti tomu jejich orientační hodnota byla v roce 2023 nejvyšší od vzniku kraje v roce 2000 a v mezikrajském srovnání se jednalo o pátou nejvyšší hodnotu.

Vydaných stavebních povolení v roce 2023 bylo oproti předchozímu roku o 371 méně (tj. o 8,4 %). Bylo vydáno méně povolení jak na stavby budov (celkem 2 535 povolení, o 10,7 % méně), tak i na inženýrské stavby (1 537 povolení, o 4,2 % méně). K poklesu počtu povolení došlo především u povolení na novou výstavbu (2 550 povolení, o 13,6 % méně), povolení ke změně dokončených staveb bylo o 32 více (1 522 povolení, o 2,1 % více než v roce 2022).

Graf 3. 11 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Olomouckém kraji

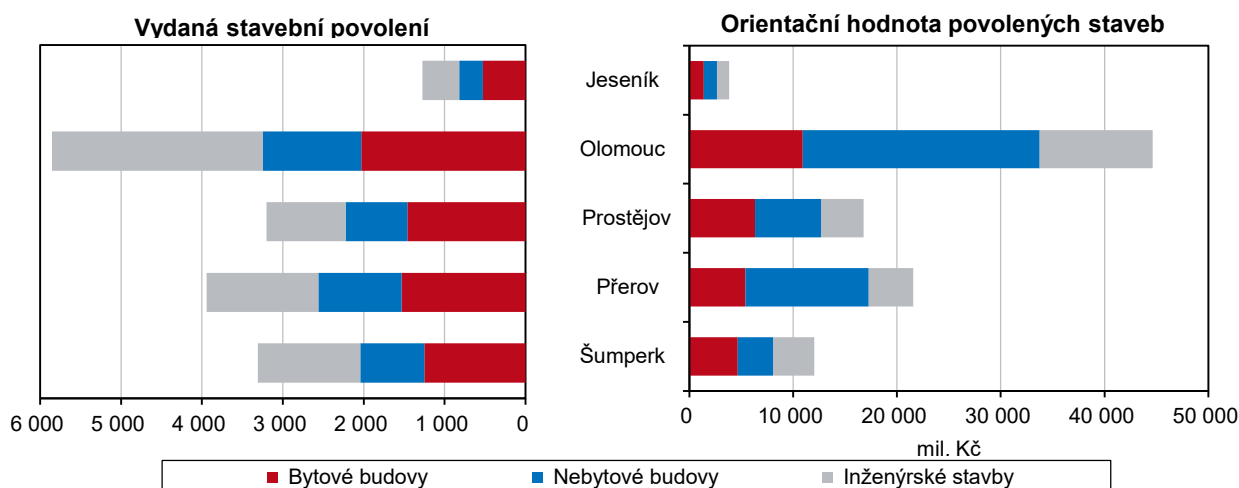
Zdroj: ČSÚ

Orientační hodnota povolených staveb v kraji ve výši 32 662 mil. Kč představovala ve srovnání s předcházejícím rokem o polovinu vyšší hodnotu (nárůst o 53,4 %, v běžných cenách). Zvýšila se orientační hodnota jak staveb budov (celkem 25 043 mil. Kč, o 63,9 % více) tak inženýrských staveb (7 619 mil. Kč, o 26,8 % více). Hodnota nové výstavby se předpokládá ve výši 18 832 mil. Kč (o 18,6 % více) a hodnota změn dokončených staveb ve výši 13 830 mil. Kč (o 155,9 % více než v roce 2022).

Graf 3. 12 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v okresech Olomouckého kraje v letech 2020 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Největší stavební investice se plánují na území okresu Olomouc.

Z pohledu jednotlivých okresů kraje nejvíce asi třetina stavebních povolení byla v posledních letech vydána v okrese Olomouc a nejméně v okrese Jeseník, kde počet vydaných stavebních povolení nedosahoval ani desetin z jejich celkového počtu v kraji. A také orientační hodnota povolených staveb na Jesenicku byla velmi

nízká a v průměru posledních 4 let nedosahovala ani 4% podílu na hodnotě staveb v kraji. Naproti tomu předpokládaná hodnota staveb na Olomoucku zaujímala téměř 50% podíl.

Bytová výstavba

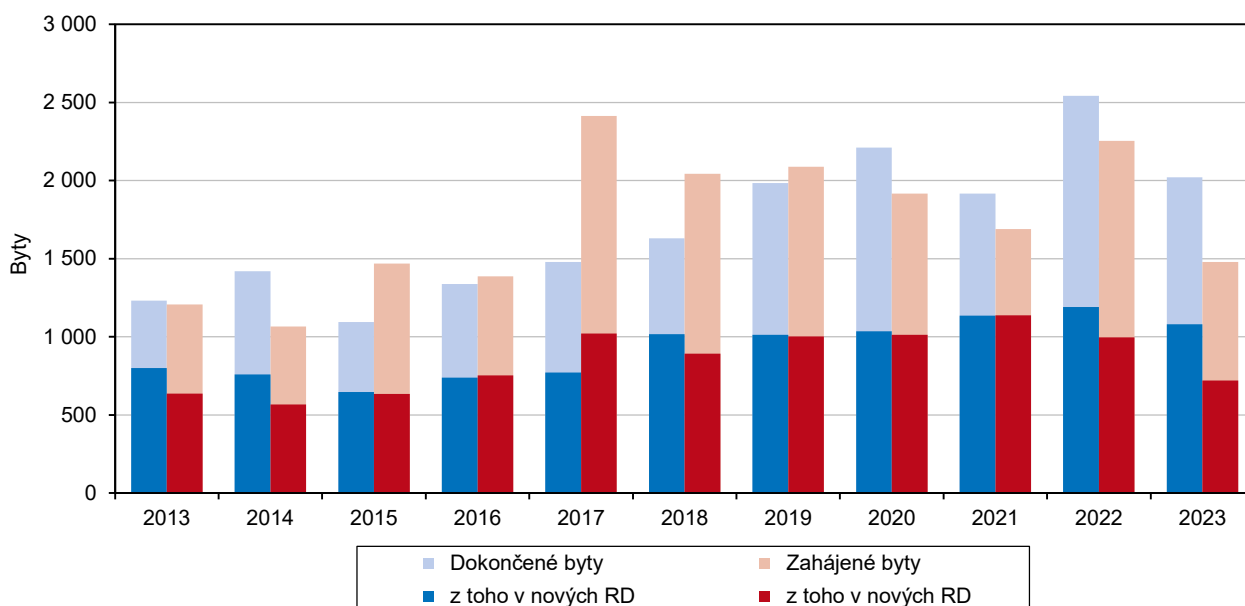
Počet zahájených bytů v kraji tvořil 4,1 % z celkového počtu zahájených bytů v České republice v roce 2023.

Po výrazném zvýšení počtu zahájených bytů v roce 2022 znamenal rok 2023 snížení jejich počtu. Celkem bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zahájeno 1 479 bytů, tj. o 34,4 % méně než v roce 2022. V novostavbách, které reprezentují klíčovou skupinu rezidenční výstavby, bylo zahájeno 1 105 bytů. Meziročně jejich počet klesl o 38,2 % na sedmileté minimum. Zbývajících 374 bytů bylo zahájeno v rámci změn již dokončených staveb, což bylo o 19,9 % méně než v roce předchozím.

V nových rodinných domech bylo vloni zahájeno 721 bytů (meziročně o 27,7 % méně) a v nových bytových domech 384 bytů (meziročně o 50,5 % méně). Výrazný úbytek nově zahájených bytů v rámci developerských projektů bytových domů nejvíce přispěl k meziročnímu poklesu zahájené bytové výstavby v Olomouckém kraji.

Graf 3. 13 Bytová výstavba v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

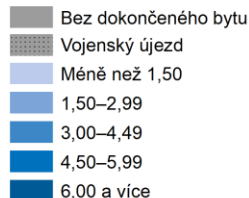
Z celkového počtu 1 479 zahájených bytů bylo 29,8 % z nich situováno v okrese Olomouc (441 bytů), 24,6 % v okrese Prostějov (364 bytů), 24,1 % v okrese Šumperk (356 bytů), 16,6 % v okrese Přerov (246 bytů) a 4,9 % v okrese Jeseník (72 bytů). V rámci Olomouckého kraje byl citelný meziroční pokles počtu zahájených bytů sledován na Olomoucku (o 59,5 %) a Přerovsku (o 32,4 %). Meziroční zvýšení charakterizovalo pouze Jesenícko (o 33,3 %).

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 zahájeno 2,3 bytů. V mezikrajském srovnání se jednalo o 3. nejnižší hodnotu, která zřetelně zaostala za republikovým průměrem (3,3 ‰). Nejvyšší intenzita zahájené bytové výstavby v kraji náležela okresům Prostějov (3,3 ‰) a Šumperk (3,0 ‰). S odstupem následovaly okresy Jeseník (1,9 ‰), Přerov (1,9 ‰)

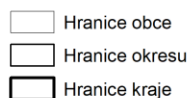
a Olomouc (1,8 ‰). Zatímco v roce 2022 bylo na Olomoucku zahájeno relativně nejvíce bytů v kraji, v roce 2023 jich bylo relativně nejméně.

Bytová výstavba v obcích Olomouckého kraje v letech 2018 až 2023

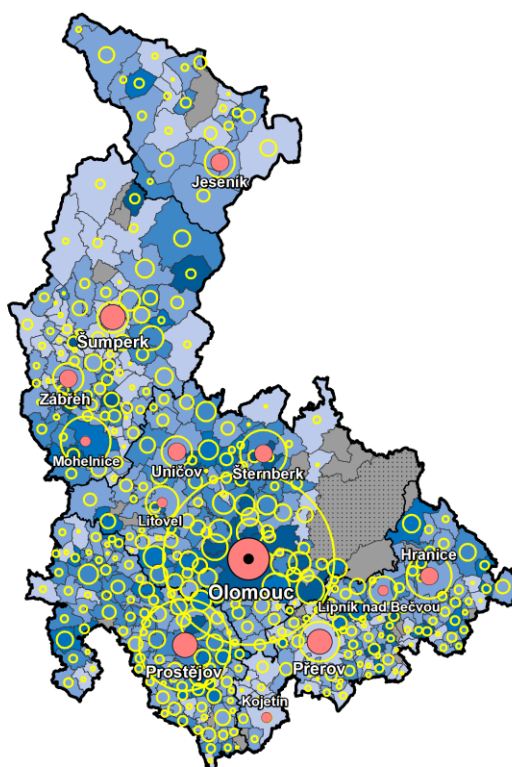
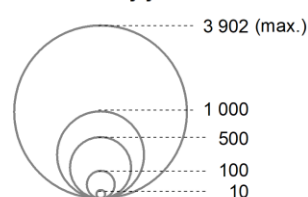
Dokončené byty na 1 000 obyvatel (roční průměr)

Obce s počtem obyvatel 5 000 a více k 31. 12. 2023

Dokončené byty celkem

Zdroj: ČSÚ

V roce 2023 představoval počet dokončených bytů v kraji 5,3 % z počtu dokončených bytů na území České republiky.

V roce 2023 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 2 020 bytů. V porovnání s rekordním rokem 2022 došlo k poklesu o 20,6 %, přesto počet dokončených bytů zůstal čtvrtý nejvyšší od roku 1992. Počet a struktura zahájených bytů se s jistým zpožděním promítá do počtu a struktury bytů dokončených. Zcela nejvíce bytů je v rámci kraje dlouhodobě dokončováno na Olomoucku. V roce 2023 bylo v okrese Olomouc dokončeno 785 bytů (tj. 38,9 % z celého kraje). V dalším pořadí byl nejvyšší počet dokončených bytů sledován v okrese Prostějov (536 bytů, tj. 26,5 % z celého kraje), Přerov (342 bytů, tj. 16,9 %) a Šumperk (274 bytů, tj. 13,6 %). Nejnižší počet náležel okresu Jeseník (83 bytů, tj. 4,1 %). V okrese s nejvyšší stavební aktivitou, tj. na Olomoucku, se počet dokončených bytů meziročně výrazně snížil, a to o 49,3 %. Růstový trend charakterizoval okresy Jeseník (o 84,4 %), Přerov (o 56,9 %) a Prostějov (o 44,9 %).

V novostavbách bylo dokončeno 1 675 bytů (meziročně o 28,1 % méně) a v rámci změn již dokončených staveb 345 bytů (meziročně o 61,2 % více). V podrobnějším pohledu bylo 1 080 bytů zkolaudováno v novostavbách rodinných domů (meziročně o 9,2 % méně) a 583 bytů v novostavbách bytových domů (meziročně o 48,1 % méně). Jestliže počet dokončených bytů v novostavbách rodinných domů odpovídal třetí nejvyšší hodnotě od roku 1989, v novostavbách bytových domů se jednalo o pětileté minimum.

V relativním přepočtu na 1 000 obyvatel středního stavu bylo v Olomouckém kraji v roce 2023 dokončeno 3,2 bytů. V mezikrajském porovnání se jednalo o průměrnou

7. nejnižší hodnotu, která zůstala pod republikovým průměrem (3,5 ‰). Nejvyšší intenzita dokončené bytové výstavby v Olomouckém kraji náležela okresu Prostějov (4,9 ‰), který jako jediný překonal republikový průměr. Následovaly okresy Olomouc (3,3 ‰), Přerov (2,7 ‰), Šumperk (2,3 ‰). Pořadí uzavřel v Olomouckém kraji okres Jeseník (2,2 ‰).

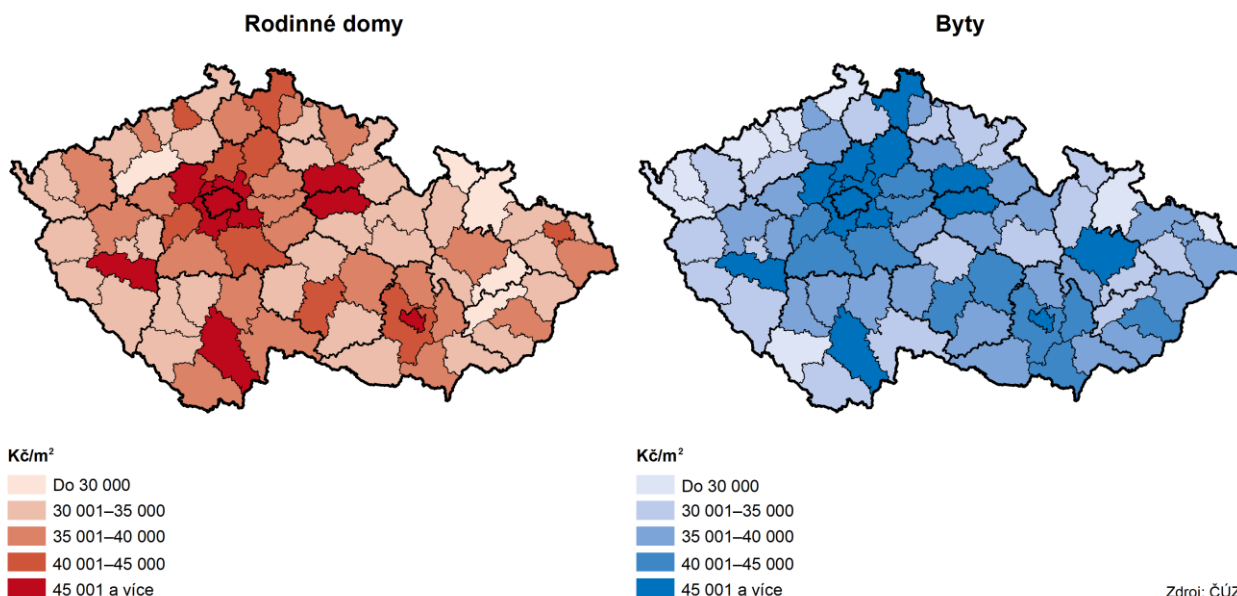
Z podkladů k dokončeným bytům máme i informace o investičních nákladech na výstavbu. Tyto zaznamenaly nebývalý růst. V roce 2023 byly zjištěné náklady na výstavbu nového bytu v rodinném domě v kraji v hodnotě 4,65 mil. Kč, zatímco v roce 2020 to bylo „jen“ 3,51 mil. Kč. Náklady na výstavbu 1 dokončeného bytu v novém bytovém domě dosáhly v roce 2023 částky 3,63 mil. Kč, ve srovnání náklady v roce 2020 byly vypočteny na 1,82 mil. Kč. V přepočtu na 1 m³ obytné plochy se náklady v roce 2023 vyšplhaly u nových rodinných domů na 53,3 tis. Kč a u bytů v nových bytových domech na 87,6 tis. Kč. Průměrná hodnota v České republice dosáhla podle dat za rok 2023 na 54,3 tis. Kč/m³ obytné plochy u bytů v rodinných domech a na 67,7 tis. Kč/m³ obytné plochy u bytů v bytových domech.

Ceny nemovitostí

Vývoj cen nemovitostí v kraji kopíroval vývoj cen v republice.

Z podkladů katastru nemovitostí, kterými disponuje Český úřad zeměměřický a katastrální (ČÚZK) o uskutečněných prodejkách domů a bytů, lze vyvodit průměrné kupní ceny a cenové indexy nemovitostí. Průměrná kupní cena rodinného domu v Olomouckém kraji prodaného v roce 2022 činila 38 518 Kč/m². V okresním srovnání se pohybovala od 33 890 Kč/m² v okrese Jeseník po 42 866 Kč/m² v okrese Olomouc. Průměrná kupní cena bytu dosáhla v Olomouckém kraji na 48 451 Kč/m², nejnižší byla opět na Jesenícku (36 869 Kč/m²) a nejvyšší na Olomoucku (57 519 Kč/m²), přičemž v městě Olomouci kupní cena bytu v roce 2022 dosáhla průměrné hodnoty 66 213 Kč/m² (v Praze to bylo 112 677 Kč/m²).

Průměrné kupní ceny rodinných domů a bytů v okresech v období let 2020 až 2022

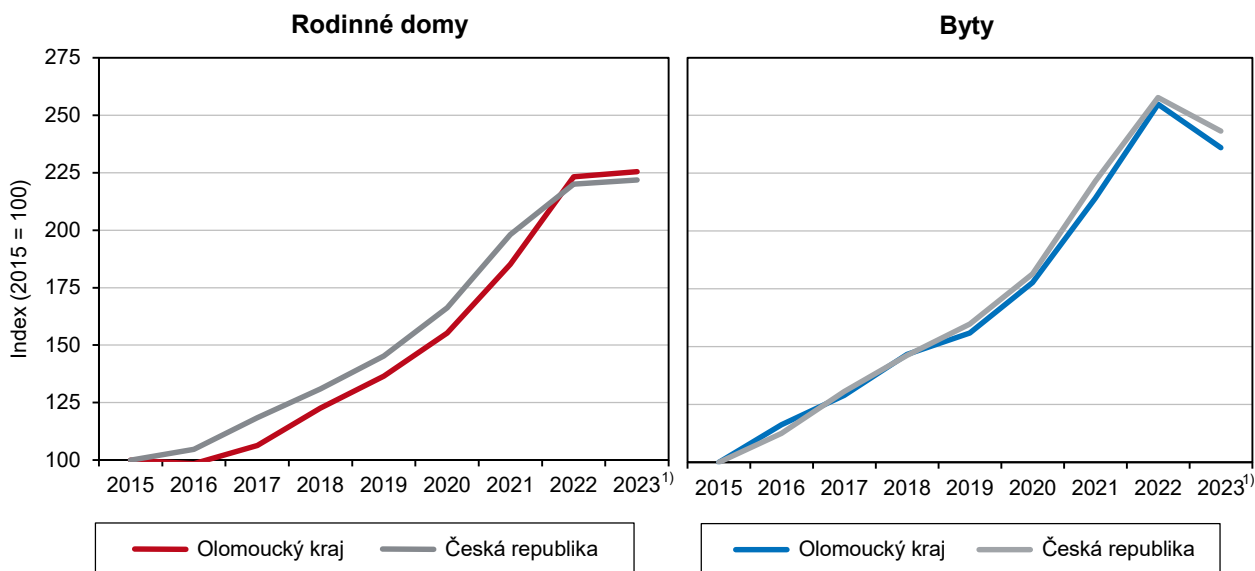

Trh nemovitostí zaznamenal v minulých letech cenový růst, který by se měl ale podle předběžných dat za rok 2023 zastavit. Dokládají to ukazatele indexů cen, a to jak rodinných domů, jejichž index cen by měl v roce 2023 stagnovat na úrovni cen předchozího roku, tak i indexy cen bytů, které by měly dokonce zaznamenat pokles

pod úroveň roku 2022. Podle předběžných údajů za rok 2023 by měly průměrné ceny rodinných domů v Olomouckém kraji dosahovat na 125,5 % cen domů v základním období v roce 2015 a ceny bytů by měly zaznamenat pokles na 136,0 % cen bytů v základním srovnávaném období roku 2015.

Graf 3. 14 Indexy cen nemovitostí v Olomouckém kraji a ČR (roční průměr)

Zdroj: data ČÚZK

¹⁾ údaje za rok 2023 jsou předběžné

Doprava

Délka silnic a dálnic v kraji tvořila 6,5 % z celkové jejich délky v ČR a stejným podíl platil i v případě délky železničních tratí.

Podle dat Ředitelství silnic a dálnic s. p. bylo k 1. 1. 2024 v kraji evidováno celkem 3 609,4 km silnic a dálnic. Po přepočtu na 100 km² rozlohy kraje připadalo 68,5 km silnic a dálnic. Rozložení silnic odpovídá přírodním podmínkám, nejhustější síť je vedena v okrese Prostějov (87,1 km silnic a dálnic na 100 km² rozlohy okresu) a nejmenší hustota silniční sítě byla zjištěna v okrese Jeseník (41,0 km/100 km², nejméně i ve srovnání okresů celé republiky).

Z celkové délky silnic bylo v kraji s meziročním nárůstem 4 km v provozu 144 km dálnic, z toho 50 km I. třídy (převážně na Přerovsku). Silnic bylo v kraji využíváno 3 465,6 km, z toho bylo 354,6 km silnic I. třídy určených pro dálkovou a mezinárodní dopravu a 935,3 km silnic II. třídy pro dopravu mezi okresy.

Podle Správy železnic k 31. 12. 2023 činila provozní délka železničních tratí v Olomouckém kraji 621,7 km. A podle Státní plavební správy existovaly v kraji 2,0 km splavných vodních cest pro pravidelnou dopravu (nejméně ve srovnání s ostatními kraji).

Počty dopravních prostředků každoročně rostou. Na konci roku 2023 bylo v Registru silničních vozidel v kraji zapsáno 339,5 tis. osobních aut, 39,9 tis. nákladních automobilů, 79,4 tis. motocyklů a 675 autobusů.

V přepravě cestujících podle dat Ministerstva dopravy docházelo po poklesu cestujících v letech 2020 a 2021 z důvodu pandemie k nárůstu počtu přepravených. V roce 2023 bylo v rámci kraje přepraveno 27,4 mil. osob veřejnou autobusovou

dopravou, 59,3 mil. osob městskou hromadnou dopravou a dalších 16,5 mil. osob železniční dopravou.

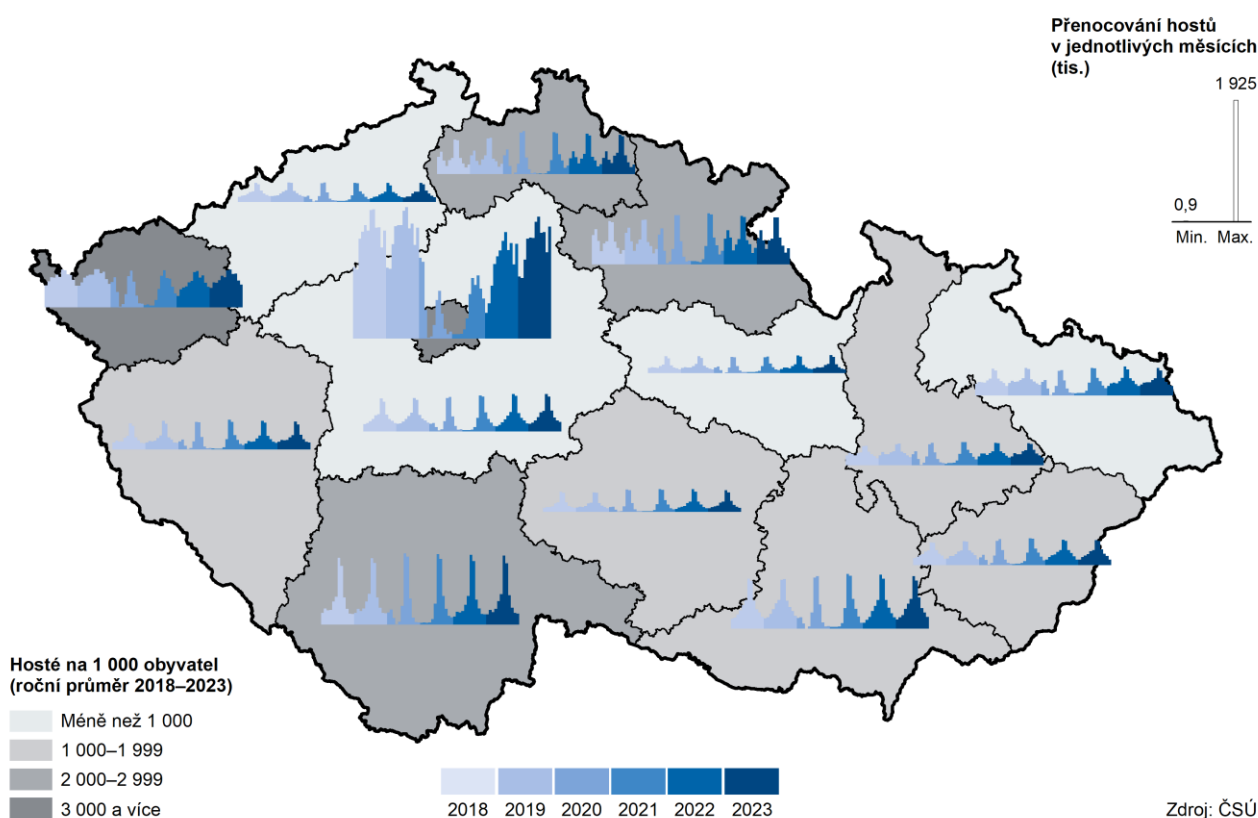
Sledovaná přeprava věcí byla v posledních letech nejvyšší v roce 2021. Pohyb věcí po železnici pak zaznamenal postupný pokles na 164 tis. t věcí přepravených v rámci kraje, 621 tis. t věcí vyvezených z kraje a 569 tis. t věcí dovezených do kraje. V silniční nákladní dopravě byl v roce 2022 nižší pohyb, který se ale v roce 2023 navýšil na 21,3 mil. t věcí přepravených v rámci kraje a na 11,2 mil. t vyvezených z kraje a 9,0 mil. t věcí dovezených do kraje.

Cestovní ruch

Podíl Olomouckého kraje na celkové HPH odvětví cestovního ruchu činil 3,9 % (podle předběžných dat za rok 2022).

Odvětví cestovního ruchu patřilo k nejvíce postiženým při pandemické krizi. Dokazují to i data regionálního satelitního účtu cestovního ruchu. Hrubá přidaná hodnota zaznamenávala do roku 2020 zvyšování hodnoty. V letech 2020 a 2021 došlo v kraji k propadu o téměř 40 % oproti roku 2019. Podle předběžných dat za rok 2022 se hrubá přidaná hodnota opět navýšila (5 209 mil. Kč), ale ještě nedosáhla úrovně roku 2019 (5 443 mil. Kč v základních cenách). K výraznému snížení zaměstnanosti v kraji nedošlo (v roce 2020 bylo v cestovním ruchu zaměstnáno o 6,7 % méně zaměstnanců než v roce 2019). V roce 2022 bylo v odvětví cestovního ruchu zaměstnáno 10 387 osob (meziročně o 3,1 % více, předběžná data).

Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2018 až 2023

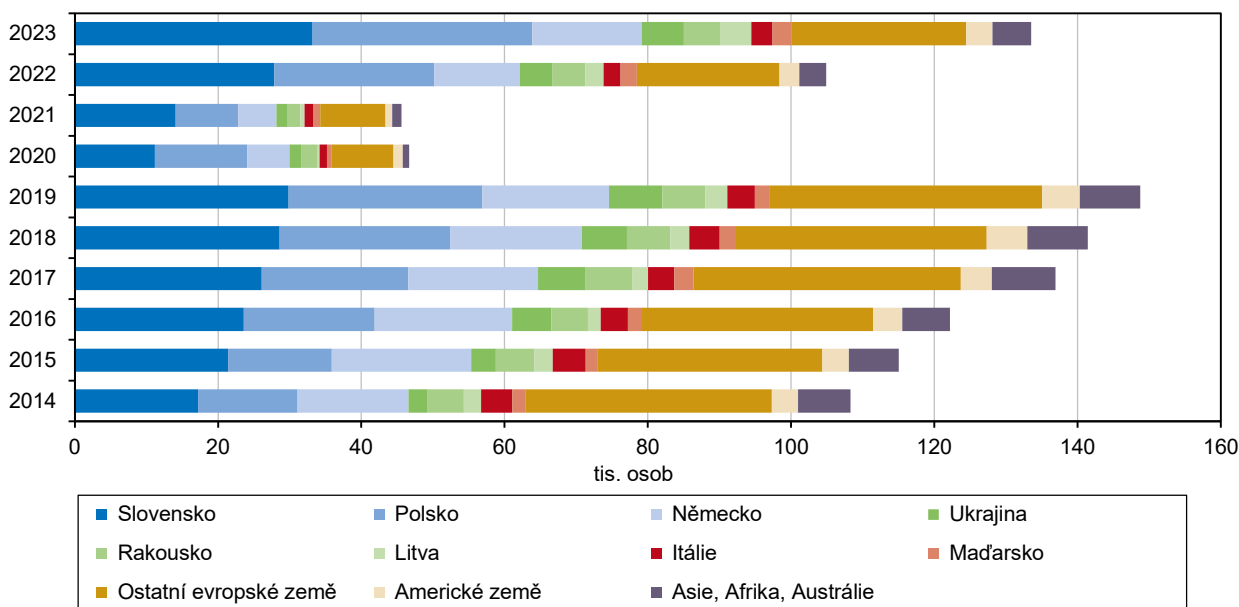
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních kraje zaujímala 4,7% podíl jejich celkové kapacity.

V nabídce hromadných ubytovacích zařízení Olomouckého kraje dochází od pandemie k poklesu počtu zařízení, v roce 2023 bylo evidováno 541 zařízení s 10 320 pokoji, 26 684 lůžky a 1 775 místy pro stany a karavany. Jednalo se o 116 hotelů, 265 penzionů, 53 turistických ubytoven, 23 kempů či chatových osad a dalších 84 zařízení vyčleňujících lůžkovou kapacitu pro cestovní ruch jako jsou

lázně, koleje, podnikové ubytovny apod. Většina byla soustředěna v turisticky vyhledávané oblasti Jeseníků (177 zařízení v okrese Šumperk a 167 v okrese Jeseník) anebo v krajském městě a jeho okolí (62 zařízení přímo v Olomouci). Tomu odpovídá i návštěvnost, kdy polovina ubytovaných hostů směřovala do Jeseníků (28,8 % z hostů v ubytovacích zařízeních v okrese Šumperk a 19,9 % v okrese Jeseník) a téměř 40 % do okresu Olomouc (38,0 % z hostů ubytovaných v Olomouckém kraji).

Graf 3.15 Zahraniční hosté ubytovaní v hromadných ubytovacích zařízeních podle země původu v Olomouckém kraji

Zdroj: ČSÚ

V zařízeních Olomouckého kraje se ubytovalo 3,6 % hostů z celkového počtu ubytovaných v ČR ....

Rostoucí návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení byla přerušena omezením cestování a poskytování ubytovacích služeb v letech 2020 a 2021. V následujících letech došlo k oživení návštěvnosti a v roce 2023 už zjištěné ukazatele v kraji překročily hodnoty „předcovidového“ roku 2019.

V roce 2023 bylo v hromadných ubytovacích zařízeních v Olomouckém kraji ubytováno 784,7 tis. hostů. Jejich počet vzrostl meziročně o 8,6 % na zcela nejvyšší hodnotu od revize statistiky cestovního ruchu v roce 2012. V porovnání s rokem 2019 byl loňský počet ubytovaných návštěvníků vyšší o 3,0 %. Z celkového počtu bylo 651,2 tis. hostů domácích (tzv. rezidentů) a 133,5 tis. hostů ze zahraničí (tzv. nerezidentů). Počet rezidentů se meziročně zvýšil o 5,4 % a byl nejvyšší za uplynulých 12 let. Počet nerezidentů sice vzrostl o 27,3 %, přesto zůstal pod úrovní „předcovidových“ let 2017 až 2019. Podíl nerezidentů mezi všemi ubytovanými hosty v kraji činil 17,0 % a zůstal výrazně pod republikovým průměrem (43,5 %). Nejvíce byli zastoupeni hosté ze Slovenska (33,2 tis.), Polska (30,7 tis.), Německa (15,3 tis.), Ukrajiny (5,9 tis.) a Rakouska (5,2 tis.). V meziročním relativním pohledu přibýlo z 10 nejčastěji zastoupených cizích státních občanství nejvíce hostů z Litvy (o 67,1 %), Polska (o 37,4 %) a Ukrajiny (o 30,4 %). Nejvyšší absolutní růst návštěvnosti náležel turistům z Polska (o 8,3 tis.) a Slovenska (o 5,4 tis.).

...a hosté zde strávili 4,2 % z celkového počtu přenocování v ČR.

V roce 2023 strávili hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v Olomouckém kraji 2 350,5 tis. nocí, tj. o 2,6 % více než v roce 2022. Jednalo se o nejvyšší stav od roku 2012, který o 1,6 % překonal dosud rekordní úroveň z roku 2019 (2 312,9 tis. nocí). Z celkového úhrnu připadalo 2 041,4 tis. nocí na rezidenty a 309,1 tis. nocí na nerezidenty. U domácích návštěvníků se počet přenocování zvýšil o 0,1 % a byl nejvyšší za uplynulých 12 let. U zahraničních návštěvníků došlo ke čtvrtinovému růstu na rovněž nejvyšší hodnotu za uplynulých 12 let (22,8 %).

Mezi nerezidenty zaznamenali nejvyššího počtu přenocování turisté ze Slovenska (66,5 tis. nocí), Polska (58,0 tis. nocí) a Německa (36,4 tis. nocí). S odstupem následovali hosté ze Španělska (13,1 tis. nocí) a Ukrajiny (12,6 tis. nocí). Porovnáním 10 nejčastěji zastoupených cizích státních občanství charakterizoval relativně nejvyšší meziroční přírůstek počtu přenocování turisty ze Španělska (o 78,1 %), Ukrajiny (o 41,3 %) a Polska (o 40,5 %). Absolutně nejvyšší meziroční růst náležel nejčastěji přijíždějícím cizincům, tj. Polákům (o 16,7 tis.) a Slovákům (o 8,1 tis.).

V lázeňských ubytovacích zařízeních na území Olomouckého kraje bylo v roce 2023 ubytováno 46,1 tis. hostů, kteří zde strávili 624,8 tis. nocí. Počet hostů se meziročně snížil o 3,3 % a počet přenocování o 1,4 %. V důsledku tohoto vývoje došlo k prodloužení průměrné doby přenocování z 13,3 nocí v roce 2022 na 13,6 nocí v roce 2023. Drtivou část lázeňských hostů tvořili Češi (98,9 % ze všech ubytovaných lázeňských hostů).